Læsning for Børn.

Efter

Zacharias Topelius

ved

Nordahl Rolfsen.

1. Samling.

Kristiania.
Forlagt af
P. T. Mallings Boghandel.
1876.

UNIV. BIBLIOTH.
* 1881 *
HELSINGFORS

Læsning for Børn.

Efter

Zacharias Topelius

ved

Nordahl Rolfsen.

Kristiania.
Forlagt af
P. T. Mallings Boghandel.
1876.

Det Mallingske Bogtrykkeri.

Forord.

Indholdet af denne lille Bog er hentet fra den finske Digter Zacharias Topelius's „Läsning för Barn" 4de Bind. Bogen er i alt væsentligt en Oversættelse — ikke Bearbeidelse — af Originalen; kun hist og her har jeg tilladt mig en ubetydelig Forandring, navnlig hvor jeg troede, at den ordrette Gjengivelse af Digterens Udtryk vilde være mindre forstaaelig for norske Børn. Versene er — selvfølgelig — behandlede med noget større Frihed.

Med Hensyn til „Tornrose" tillader jeg mig at anføre Forfatterens Ytringer om Barnekomedier, i Fortalen til første Bind: „Jeg er aldeles ikke nogen Ven af Barnetheatre i den sedvanlige Betydning, naar de udstyres med et vist Apparat, og naar de optræder med Fordring paa at være mer end en Leg. Jeg tror tvertimod, at de ligefrem virker skadeligt, idet den lille Skuespiller, applauderet af et talrigt Publikum, faar høie Tanker om sin egen Fortræffelighed; men jeg mener paa den anden Side, at saadanne Fornøielser ikke er skadelige, men virker adskilligt godt, naar de ikke er eller vil være noget andet end en Leg ligesom andre Lege, med nogle Kulisser af Stole eller graat Papir, Baggrund af Grantræer eller Tapeter, Fortæppe af et Gardin eller Tæppe, — med andre Ord, naar Tilstelningen er saa enkel som muligt, og naar det henrykte Publikum bestaar af Forældre, Søskende og Kamerater. — — — Enhver, som ved, hvorledes Fantasi og Virkelighed hos Barnet er et, indser tillige, hvor mægtige Indtrykkene bliver, naar

ondt og godt i denne Leg stiger levende frem, taler levende Ord og skildrer sig selv i levende Handling. Jeg har seet nogle af disse Stykker blive legte af Børn — de egner sig forøvrigt allesammen bedre til at leges end til at læses — og jeg har seet, hvorledes baade de smaa Skuespillere (om jeg skal kalde dem saa) og de smaa Tilskuere aldeles har glemt, at Legen var Fantasi og strax været inde i Handlingen for fuldt Alvor. Det er jo heller ikke andet, end hvad man daglig ser; thi Legen er for Barnet ligefuldt Virkelighed som Handlingen for den voxne, følgelig en Trang og en Livsytring. Den dramatiske Leg er saa naturlig, ja saa medfødt for denne Alder, at den kommer aldeles af sig selv fra de spædeste Aar: snart leger man „komme Fremmede," snart forestiller man den eller den; og hvad er det andet end Skuespillet i dets simpleste og uskyldigste Form?"

Af „Läsning för Barn" er der tidligere udkommet i dansk Oversættelse to smaa Samlinger; de i denne Bog meddelte Stykker har, saavidt mig bekjendt, ikke tidligere været oversatte. Oversættelsen er foretaget med Forfatterens Samtykke.

Kristiania den 9de Mai 1876.

N. R.

Indhold.

Side.

Mirza og Mirjam . . . . . 1.

Bullerbasius . . . . . 16.

Bikku Matti . . . . . 26.

Den gamle Stue . . . . . 41.

Tornrose . . . . . 61.

Mirza og Mirjam.

Der var engang en Konge i det lykkelige Arabien. Han havde syv Sønner og syv Døtre. Ved hans Hof var der mange Smigrere, og disse sagde bestandig til Kongen, at han var den viseste og lykkeligste af alle dødelige. Og de priste ham især lykkelig, fordi han havde saamange Børn, som alle var friske og vakre, hvilket ganske vist er en stor Velsignelse, naar Børnene ogsaa har et godt Hjerte.

Men langt borte i Ørkenen boede en vis Mand, en Derwisch, ved Navn Enoch; han kunde læse i Stjernerne. En Dag blev Kongen kjed af at høre sine Hofmænd bestandig prise hans store Lykke og hans mange Børn; han lod sin Kamel sadle og red ud til Derwischen i Ørkenen.

„Enoch", sagde han, „jeg ved, at du er en vis Mand og elsker Sandheden; udtyd en Drøm, som jeg havde inat. Jeg drømte, at syv stolte Cedre og syv skjønne Dadelpalmer stod rundt omkring mit Telt; men da det led mod Middagen, og jeg vilde søge Skygge under deres Grene, sad der Drager i sex af Cedrene og Orme i sex af Dadelpalmerne og vilde sluge mig; kun den syvende Ceder og den syvende Palme skjænkede mig Skygge uden Svig."

„Kjære Konge", sagde Derwischen, „hvad du siger, forundrer mig ikke; thi dette har jeg længe læst i Stjernerne. Sex

af dine Sønner og sex af dine Døtre skal som Drager og Orme tragte efter dit Liv. Men den syvende Søn og den syvende Datter skal være trofaste."

„Fromme Enoch", svarede Kongen, „dette er ikke nogen god Spaadom; imidlertid vil jeg agte paa dine Ord og prøve mine Børn; thi de er nu ved den Alder, at det skal vise sig, hvad de bærer i Hjertet."

„Gjør det, Herre Konge", sagde Derwischen, „men gjør det viseligen."

„Det forstaar sig," svarede Kongen; thi han troede, at han var meget vis, siden alle hans Hofmænd sagde det, og saa red han tilbage til den kongelige Leir.

Næste Dag lod Kongen kalde til sig alle sine Sønner og Døtre og sagde til dem: „Igaar, da jeg red i Ørkenen, mistede jeg Kong Salomons Ring, som er den største Skat og giver Magt over Aanderne; den, som henter mig Ringen, skal faa et Kongerige til Belønning."

Strax opkiltrede Prinserne og Prinsesserne sine Klæder og skyndte sig meget ivrig ud i Ørkenen. Men den yngste Kongesøn, som hed Mirza, og den yngste Kongedatter, som hed Mirjam, blev siddende under Teltet.

„Hvorfor bliver I siddende, naar eders Brødre og Søstre søger min Skat?" spurgte Kongen.

„Vi tjener gjerne vor Fader uden Løn", svarede Mirjam, „men vi venter, til vore Søskende kommer tilbage, for ikke at berøve dem et Kongerige, om nogen af os skulde finde Skatten før dem."

„Dovne Børn," sagde Kongen misfornøiet; „jeg ser nok, at I langtfra elsker mig saa meget som eders Søskende. Jeg forbyder eder at søge min Skat."

Om Aftenen kom de tolv Kongeborn trætte hjem og havde Ingenting fundet. Da lo Kongen høit og sagde: „Det var bare en Prøve!“ og saa lod han hver af de sex Prinserne faa en forgyldt Sabel og hver af de sex Prinsesserne en Ring af funklende Edelstene, men Mirza og Mirjam fik ingen Gave.

Om Natten havde Kongen atter samme Drøm og besluttede næste Morgen at gjøre en ny Prøve. „Mine Børn,“ sagde han, „Kongen af Persien drager mod mig med en stor Krigshær, og jeg kan ikke gjøre ham Modstand. Imorgen skal han maaske indtage mit Land. I bliver solgte som Slaver og maa støde eders Pander mod Jorden for den store og mægtige Fyrste af Østerland. Derfor giver jeg hver af eder en Kamel lastet med Levnetsmidler, forat I kan redde eder, I som er unge, og lade mig, som er gammel, blive tilbage i Fiendens Vold.“

Efter disse Ord blev der Taushed, og alle Prinserne og Prinsesserne betragtede hverandre med Forbauselse. Men de ældre begyndte at hviske til hverandre: „Det er en Prøve!“ — og svarede: „Fader! vi bliver hos dig.“ Kun Mirza og Mirjam traadte frem med nedslagne Øine og bad om at faa de Kameler, som Kongen havde lovet dem.

„Hvad“, sagde Kongen, „alle de andre bliver mig tro og mine yngste Børn vil flygte bort fra sin Faders Ansigt!“

„Det er ikke for vor Skyld, kjære Fader, men for din,“ svarede Børnene og kyssede hans Hænder.

„Gaa bort fra mine Øines Lys, utaknemmelige! og

kom aldrig tilbage!" raabte Kongen vred. Og saa drev han begge Børnene med deres Kameler ud i den vilde Ørken.

Mirza og Mirjam red sørgende ved Siden af hinanden og vidste ikke andet, end at det var Alvor med Perserkongens Indfald. De havde strax i Begyndelsen aftalt en Plan for at redde sin Fader og raadslog nu derom, medens de red i Ørkenen.

„Vi skal ride til den fremmede Konges Leir," sagde Mirjam. „Der vil jeg kaste mig for hans Fødder og kysse Spidsen af hans Sko og græde alle hans Silkematter vaade med mine Taarer, indtil han lover mig, at han ikke skal gjøre vor Fader noget ondt."

„Men hvis han ikke hører paa dine Bønner, vil jeg reise mig som en ung Løve og slaa ham ihjel," sagde Mirza. „Da skal Perserne være uden Konge og nødes til at fly til sit Land igjen; men om de slukker mit Livs Lys, dør jeg glad; thi jeg har reddet min Fader."

Imidlertid red de alt længere og længere ind i Ørkenen uden Vei eller Sti. Solen gik ned, og med det samme var der Mørke og Nat rundt omkring. Og Samumvinden gik om Natten gjennem Ørkenen og bortfeiede hvert Spor i den brændende Sand. Men Børnene red videre i Haab om at komme til Fiendens Leir.

Om en Stund sagde Mirjam: „Sig, min Broder, hvorfor fnyser vore Kameler? hvorfor bliver de urolige og stanser, som om de ikke vilde gaa længere?"

Mirza svarede: „Kamelerne fnyser, fordi de hører Løven, Ørkenens Konge, gaa ud paa Natterov. Men vær ved godt Mod! Løven er ædelmodig og gjør os

ikke noget ondt, saalænge den har Gazeller og Antiloper at fange ved Kilden."

En Stund efter spurgte Mirjam igjen: „Kan nogen have forvildet sig i Ørkenen? jeg synes, jeg hører et Menneskes klagende Raab langt borte i Mørket."

Mirza svarede: „Vær ved godt Mod, det er blot Hyænen, som gaar i Løvens Spor for at dele dens Bytte, og Hyænen er feig, jeg skal jage den bort med min Ridepisk."

Tilslut sagde Mirjam: „Nu hører jeg atter en Lyd ganske nær, men det er en forfærdelig Lyd; hvad kan det være, min Broder? vore Kameler tverstanser og dirrer som Mandeltræets Løv for Jordskjælvet!"

Mirza svarede blot: „Hold dig ganske nær til mig, min Søster! vi vil befale os i Guds Varetægt." Mirjam saa ei i Mørket, hvor bleg han var; han gjenkjendte Tigerens Brøl, og Tigeren er det grusomste af alle Ørkenens Rovdyr. Naar nogen kommer ud for dens Klør, slipper han aldrig levende derfra.

Alligevel blev Mirjam urolig; thi det forskrækkelige Brøl kom nærmere og nærmere, og hun begyndte at bede en Bøn til Allah, som paa Arabernes Sprog betyder den eneste og almægtige Gud. „Store Allah", sagde hun, „vi er to fattige Børn, forskudte af vor Fader og hele Verden. Vi ved ingen Vei og Tilflugt i Natten og Ørkenen midt iblandt frygtelige Rovdyr; du alene er vor Tilflugt og Beskyttelse. Og om du vil, skal intet ondt hænde os, og din Almagts Haand skal lede os trygt igjennem alle Farer. Store Allah! befal dine Engle at ledsage os til et godt Hvilested, saa skal vi imorgen kaste os paa vort Ansigt ved Solens Opgang og tilbede dit Navn i Morgenrøden."

Medens Mirjam endnu bad, og Mirza havde draget sin Sabel mod Rovdyrene, kunde de høre den brølende Tiger fjerne sig i fuldt Firsprang, som om den vilde flygte for en, der var sterkere end den selv. Og Kamelerne hørte op at skjælve og begyndte at gaa fremad med forsigtige Skridt, og Samum hørte op at blæse. Da sagde Mirjam atter: „Sig, min Broder, hvorfor begynder Kamelerne at gaa?"

„Jeg ved ikke", svarede Mirza, „det er vel, fordi den hede Vind er ophørt og Luften kjendes svalere."

„Men jeg ser ligesom to lyse Striber gaa foran os, en foran din Kamel og en foran min. Hvad kan det være, min Broder."

„Jeg ser dem ogsaa", sagde Mirza, „det maa være Striber fra Maanen i Skyen, eller ogsaa er det de smukke St. Hans-Orme, som skinner, naar Duggen falder om Natten."

„Nei", sagde Mirjam, „nu ser jeg dem tydeligere. Det er to hvide Engle, som gaar foran os og leder vore Kameler, og de er saa lette og gjennemsigtige som den klare Morgenluft. Lad os takke Allah, min Broder, thi nu er vi komne til en Kilde, hvor jeg ser Palmer og Vandbække i Englenes Lys."

Mirjam havde Ret. De var nu komne til en Oase i Ørkenen; de steg af sine Kameler, gav dem Vand og indrettede sig et Sovested for Natten. Men Mirza var endnu ikke uden Frygt; thi han vidste, at mange Dyr, baade gode og onde, pleiede at opsøge saadanne Kilder og slukke sin Tørst. Og idet han nærmede sig Bækken, gik Fuldmaanen op over den store Ørken og den grønne Oase, og Bækken glitrede som en lang Sølvstribe i Maaneskinnet. Langs denne Stribe

stod en lang lang Række, Hoved ved Hoved; det var flere Tusender af Ørkenens Dyr, der var komne for at drikke af Bækken. Mirza saa til sin store Forbauselse, at Løven stod ubevægelig ved Siden af den sky Gazel, Hyænen ved Siden af Raadyret, Tigeren ved Siden af den rædde Antilope; men ingen af dem syntes at have ondt isinde mod sin Nabo eller frygte hans Nærværelse.

„Hu," sagde Mirza, „her kan ingen sove; her er flere Sovekamerater, end vi ønsker, og somme af dem er ikke at lide paa."

„Vær ved godt Mod, min Broder," sagde nu Mirjam igjen, „ser du ikke, at de to hvide Engle skriver et Tegn i Dyrenes Pande, saa at intet Dyr inat faar Lov at gjøre noget ondt? Lad os derfor hvile trygge ved Palmens Fod. Allahs Haand beskytter os, medens vi sover."

O, hvor det var deiligt og svalt, da Mirza og Mirjam vaagnede ved Solens Opgang under Palmer og Morbærtræer i den grønne Oase, som laa der midt i den store Ørken! De bøiede Knæ for Allah, som de pleiede at gjøre hver Morgen og Aften, og takkede Ørkenens og Verdens Skaber for hans Beskyttelse i Nattens Mørke, da alle de vilde Dyr laa omkring dem som tamme Lam. Smaafugle med guldgule Vinger sang rundt om i Trærne Allahs Pris; Svalerne fra Norden fløi over Vandet og fangede Guldsmede; i Bækken plaskede to hvide Svaner, som ogsaa havde tyet did fra Nordens Vinter, fra det fjerne Finland. I Arabien er der aldrig Vinter, men heller aldrig Vaar. Ørkenens Børn fryser aldrig, men faar heller aldrig glædes ved Vaarens Liflighed.

Nu badede Børnene sig i Kilden, vandede sine Kameler,

fyldte sine Lommer med Dadler, sine Læderflasker med Vand og red saa ud i Ørkenen for at opsøge Perserkongens Leir og redde sin Fader, Kongen over det lykkelige Arabien.

„Lad os ride mod Solens Opgang," sagde Mirza, „thi Perserne bor i Morgenrødens Land, og der vil vi finde dem." Men Mirza var ikke saa taalmodig som hans Søster, og han længedes alt mod Reisens Slut. Da det led længere frem paa Dagen, begyndte Solen atter at brænde den gule Sand, og Luften blev hedere og hedere; intet Træ og ingen Skygge fandtes, saa langt Øiet kunde naa, blot Sandhøie i lange, runde og jevne Bølgelinjer. Mirza begyndte urolig at se sig om, og Mirjam spurgte atter, som hun pleiede at spørge:

„Sig, min Broder, hvorfor er det saa tungt at aande, og hvad er det for en stor brandgul Sky, som stiger op i Syd og kommer nærmere og nærmere?"

„Allah er vred paa os," svarede Mirza, „det er Sandhvirvelen, som driver mod os med Samumvinden; og hvis vi ikke stiger ned af Kamelerne, maa vi dø."

Begge Børnene hoppede nu af Sadlen og søgte Ly bag Kamelerne, som lagde sig ned paa Jorden med Ryggen mod Vinden. Neppe var dette gjort, før den store brandgule Sky allerede var over dem som en Feld. Den suste frem over deres Hoved med Tordenens Brag som en herjende Haglskur og som et brusende Hav. Luften blev hed som i en glødende Ovn, og hvert Sandkorn syntes at brænde som Ildgnister. Paa samme Tid blev den klare Dag ganske mørk, man kunde hverken se eller høre, og der var intet andet Raad end at bedække sit Hoved saa tæt som muligt, medens det fine, hede Sandstøv trængte ind i Øine, Næse og Mund.

Sex Minutter varede dette Orkenens forfærdelige Uveir; derefter blev Luften atter klarere, og Mirjam arbeidede sig først med sine spæde Arme frem af de Sandhøie, hvori de var begravne.

Derpaa hjalp hun ogsaa Mirza paa Benene.

„O, hvor jeg er glad, at dit Livs Aande endnu lever i dig," sagde hun.

„Ja," sagde Mirza, „hvad hjælper det, at vi lever, naar vore Kameler er døde, kvalte af Sanden! Stakkels Mirjam, nu maa vi begge forgaa, thi Orkenens Skib vil ikke længer bære os over Sandhavet, og vore Fødders Spor vil begraves i Vildmarken."

„Lad ikke dit Mod synke," sagde Mirjam, som nu i sin Fromhed begyndte at trøste sin Broder. „Paa hele Jorden findes intet Dyr saa hærdet mod Heden som Kamelen, der kaldes Orkenens Skib, og vore Kameler er omkomne, men vi lever. Deraf kan vi se, at Allah beskytter os i Dagens Hede, som i Nattens Mørke. Nu skal vi drikke af vore Flasker for at skylle Sanden ned; men siden skal vi gaa videre under Guds Engles Beskyttelse."

Mirza tiede; men de drak af Flaskerne sin sidste Vanddraabe, som styrkede dem meget; saa begyndte de at fortsætte Reisen tilfods i den dybe Sand og i den brændende Solhede.

En Stund efter sagde Mirza atter: „Er det vel værdt at gaa videre, lad os sætte os ned og dø!"

„Nei," sagde Mirjam, „vi skal gaa for at redde vor Fader. Jeg ser Sporene af en Struds i Sanden; dem skal vi følge."

De gik et Stykke, og Mirza sagde atter: „Nu er mine sidste Kræfter udtømte, nu maa vi dø.“

„Nei,“ sagde Mirjam, „vi maa redde vor Fader. Jeg ser en Vækst i den tørre Sand: det er Jeriko-Rosen, som grønnes efter hundrede Aars Tørke, naar den blot faar Vand igjen, og snart bliver det grønt.“

De gik videre, og Mirza vilde atter kaste sig ned og dø; men da lyttede Mirjam mod den Kant, hvorfra Vinden kom, og sagde: „Jeg hører tunge Trin af Kameler i Ørkenen; vi maa endnu leve for at redde vor Fader.“ Det varede heller ikke længe, førend en stor Karavane nærmede sig bag Sandhøiene og fandt de to Børn vandrende i Ørkenen. Den rige Kjøbmand, som anførte Karavanen, forbarmede sig over de ulykkelige, tog dem op paa sine Kameler og spurgte dem, hvor de agtede sig hen.

„Vi vil gaa til Persernes Konge,“ svarede Mirza.

„Da kan I følge med mig,“ sagde Kjøbmanden; „jeg reiser ogsaa til Persiens Hovedstad Teheran, og mit Aasyn har fundet Naade for den store Khan, som kjøber mit Elfenben og mit Guldstøv.“

Dette syntes Mirza og Mirjam var en god Hjælp paa Reisen. De takkede derfor Kjøbmanden og fulgte gjerne med i det Haab at kunne redde sin Fader.

Fire og tyve Dage forløb, før de to Børn paa denne Maade naaede Persiens Hovedstad, og Dagen derpaa blev de af Kjøbmanden førte til Kongens gyldne Slot.

Kongen sad paa sin Elfenbens-Trone med to tamme Løver ved sine Fødder og vinkede til Børnene, at de skulde sige sit Ærende. Mirza og Mirjam rødmede som Roser, ikke saameget for Kongen — thi de var jo selv Kongebørn — som

for hans Løver. Men endelig traadte Mirjam frem, kastede sig ned for Kongens Fødder, kyssede hans Tøfler og sagde:

„Herre Konge, vi har hørt, at du vil overfalde vor Fader, Kongen af det lykkelige Arabien, med Krig og slaa ham ihjel og gjøre hans Børn til Slaver; men det vilde være meget ilde handlet, Herre Konge. Og derfor er vi komne hid forat bede dig, at du ikke maa gjøre vor Fader noget ondt, men lade din Vrede komme over os og slaa os ihjel, men lade vor Fader leve. Hvis du heller vil, at vi skal være dine Slaver, saa vil jeg Dag og Nat bortvifte alle Fluer fra din kongelige Trone, og min Broder Mirza skal forsvare dig mod alle dine Fiender; thi han er saa sterk som dine bedste Løver, Herre Konge! Men skaan vor Faders Øines Lys."

„Og om jeg nu ikke hører eders Bøn", sagde Kongen, „hvad gjør I da?"

„Da skal du stride med mig om min Faders Aandedræt," svarede Mirza; „og jeg vil styrte dig ned fra din Magts Tinde, saa sandt Allah hører de retfærdiges Bønner."

„Godt," sagde Kongen, „jeg vil betænke mig paa Sagen i syv Aar, og i den Tid skal jeg ikke gjøre eders Fader noget ondt. Men saa maa I være mine Slaver, indtil min Beslutning er fattet."

Hermed var Børnene tilfredse, og de blev nu optagne som Slaver ved Kongens Hof. Der maatte de tjene i syv Aar og udføre mange haarde Arbeider. Prins Mirza maatte hver Nat pudse Kongens Harnisk blankt til om Morgenen, og Prinsesse Mirjam maatte hver Dag feie Dronningens Gulv. Saaledes gik syv Aar; men i disse Aar voxede Børnene, blev store og blomstrende som unge Cedertræer og taalte med Glæde Alting for sin elskede Fader.

Da de syv Aar var forløbne, sagde Mirza en Dag til Mirjam: „Nu er Tiden forløben, og Kongen maa fatte sin Beslutning; thi jeg vil ikke længer tjene som Slave."

Mirjam sagde: „Om det saa var tre Gange syv Aar endnu, vilde jeg gjerne tjene for vor elskede Fader."

Idetsamme traadte Kongen ind og sagde: „Nu har I tjent mig tro i syv Aar. Nu ser jeg, at I er trofaste af Hjertet, som alle Mennesker burde være, og at I har opofret eders Ungdoms Roser af Kjærlighed til eders Fader. Derfor vil jeg nu fortælle eder en Nyhed fra eders Fædreland. Eders sex Brødre har skjændigen taget eders Fader tilfange og sat ham i et dybt Fangetaarn, og eders sex Søstre holder med sine Mænd Vagt udenfor Taarnet og giver eders Fader en Dadel om Dagen at spise, forat han tilslut skal dø af Sult. Men for eders Troskabs Skyld vil jeg sende en Krigshær for at befri eders Fader. Du, Mirza, skal anføre min Krigshær, og du, Mirjam, skal løse Fangens Lænker. Allahs Domme er retfærdige. Trofaste og taknemmelige Børn skal gjøre godt igjen, hvad troløse og utaknemmelige Børn har forbrudt mod sine Forældre."

Som Kongen havde sagt, saa skede det, og snart rykkede den persiske Hær ud med Kameler og Elefanter under Mirzas Anførsel. Mirjam red paa en Kamel med guldstukken Sadel og Perletøiler, og sex sorte Slavinder kjæmmede hver Dag hendes Haar, og sex mauriske Slaver gik ved Siden af hende med store Solskjerme, som gav Skygge i Middagsheden.

Imidlertid sad Kongen af det lykkelige Arabien, Mirzas og Mirjams Fader, gammel og graa, sorgfuld og hungrig, i sit ensomme Fangetaarn og saa ud gjennem Jerngitteret i det trange Taarnvindu. Da formørkedes engang hans Vindu af

en Mand, som stod udenfor, og det var den hundredaarige Derwisch Enoch.

„Hvorledes er det med dig, Herre Konge", spurgte Derwischen.

Kongen af det lykkelige Arabien svarede ham: „Enoch, mindes du endnu min Drøm? lykkelige er de Mennesker, hvem Allah aldrig har skjænket Børn; thi de har aldrig næret en Orm ved sin Barm."

„Nei", sagde Derwischen, „lykkelige er de Mennesker, hvem Allah har givet gode, trofaste og lydige Børn; thi de er Guldkorn i Fattigmands Hus og Perler i Kongens Krone. Men du, Herre Konge, har villet kjøbe dine Børns Kjærlighed med Løfter om Kongeriger, og se, de har taget fra dig baade Rige og Kjærlighed."

„Ak", sagde Kongen, „jeg havde to Børn, som jeg elskede høiest; men de bestod ikke Prøven; de var de første til at forlade mig. Og nu skal mine Øine ikke længere se Dagens Lys; thi mine Børn giver mig blot en Dadel om Dagen at spise, og saameget Vand at drikke, som en Due drikker i den svale Morgenstund. Sig, Enoch, hører du ikke Allahs Torden nærme sig fra Skyen for at straffe de onde Børn?"

Derwischen sagde: „Jeg hører dine Døtre spille og synge til Gilde i dit kongelige Telt."

Kongen sagde: „Ser du da slet intet Lyn fra Himlen slaa ned paa Jorden?"

Enoch svarede: „Jeg ser noget blinke deroppe i Gildesalen: det er dine Sønners nye Guldkroner, som de nu prøver paa sine Hoveder."

Atter sagde Kongen: „Allah er død, ellers skulde sligt aldrig hænde paa Jorden. Ser du intet andet, saa vil jeg

ogsaa dø, thi Børns Utaknemmelighed aabner Forældres Grav."

Men Enoch svarede: „Vi endnu lidt, Herre Konge; det tør hænde, at Allah lever. Jeg ser en Støvsky stige op ved Randen af Ørkenen, og der blinker noget i Solen som Lanser af Staal."

„Kommer det nærmere?" spurgte Kongen.

„Ja, det nærmer sig som en Haglskur over de stolte Tidsler paa Maisageren. Nu kan jeg skjelne Ryttere, Kameler og Elefanter. Det er en stor Krigshær, Herre Konge, og forrest rider en statelig Prins og efter ham en fager Prinsesse i Guld og Perler. Men oppe i Kongsteltet hører jeg Raab og Vaabengny; dine Sønner er komne i Strid om Kronerne, og dine Døtres Harper er knuste af Sverd."

„Da vil jeg endnu bie lidt," svarede Kongen; og nu hørtes helt hen i Fangetaarnet et Gny af Vaaben, som naar Haglen slaar ned paa Sinai Bjerg; thi de sex Prinser med alle deres Hofmænd havde draget Sverdene mod hinanden, og ingen mærkede, at den fremmede Krigshær nærmede sig, førend hele Leiren var omringet, og den fremmede Prins krævede Portene aabnede. Ingen svarede ham. Han holdt med sin hvide Stridshest udenfor Porten, indtil Vaabenlarmen derinde endelig tystnede. Da lod han bryde Porten op, og hvad saa han? Alle de skjønne Telte var blødige og fyldte med døde. Alle de sex Prinser med deres Hofmænd havde nedhugget hverandre til sidste Mand i Striden om Kronerne, og alle de sex Prinsesser laa døde ved Siden af dem paa sine brustne Harper.

Men den fremmede Prinsesse red til Kongens Fangetaarn og kyssede hans Haand og løste hans Lænker og ledte

ham kjærlig ud i den grønne Park; der fik han høre, hvad der var hændt i Slottet.

„Ak“, sukkede Kongen, „nu er jeg en gammel, barnlos Mand, som ikke mere har noget at elske paa Jorden. Ak, gid jeg var død! gid mine troløse Børn endnu levede!“

„Herre Konge,“ sagde Prinsessen, „hvad vilde du sige, om Allah gav dig trofaste Børn istedenfor dem, du har mistet?“

„Nei det er umuligt,“ sagde Kongen, „jeg havde endnu en Søn, som hed Mirza, og en Datter, som hed Mirjam, men de har for længe siden forladt mig.“

Da kunde Prinsesse Mirjam ikke længer holde sine Taarer tilbage; hun faldt sin Fader om Halsen, kyssede ham og fortalte ham alt, og Prins Mirza kom for at bøie Knæ for sin Fader og give ham Riget tilbage. Og den gamle Konge blev saa glad, saa glad, og velsignede sine trofaste Børn og bad dem tage mod Riget; men de troløse Børn laa alle døde og blev opbrændte i Ild; thi utaknemmelige Børn er den tungeste Byrde, som Jorden bærer.

Og den hundredaarige Derwisch Enoch velsignede Mirza og Mirjam, at de, som Guds fjerde Bud lover, maatte leve længe paa Jorden, og saa er den Fortælling ude, men Allah lever den Dag idag.

Bullerbasius.

Fritz var sex Aar og rakte Hilda næsten til Næsen. Hilda var ti Aar og syntes, hun godt kunde være Moster til Fritz. Disse to knubsede hinanden hele Dagen og vidste knapt, hvormeget de holdt af hinanden. Men de merkede det, naar de var skilte. Naar Hilda var paa Skolen, kjedede Fritz sig ubeskrivelig og gjorde den ene gale Streg efter den anden. Og naar Fritz var reist med Papa til Forsa Brug, var Hilda hele Ugen raadløs og vidste ikke, hvad hun skulde gjøre, mens Fritz var borte.

Hilda gav sig engang til at føre en Dagbog over Fritz's gale Streger, i den berømmelige Hensigt at oplæse denne skjønne Liste for ham ved en passende Leilighed. Hun fandt ud, at det kunde være en grundig Revselse for Fritz og rigtig tjene ham til Advarsel, saa han skulde skamme sig dygtig over sine Dumheder. En mørk Dag før Jul, da Hilda havde faaet fri fra Skolen, og Fritz havde været særdeles uskikkelig, sagde Hilda til ham: „Fritz, kom hid!"

Fritz sad i en Krog og holdt paa at sætte istand det ene Bagben paa sin Træhest, som han netop havde kjørt istykker, da Hesten ikke var flink nok til at trække Læsset. Han var i daarligt Humør og lod, som han ikke hørte.

„Kom hid, saa skal jeg læse noget for dig", sagde Hilda

Bullerbasius (p. 16).

med en listig Mine; thi hun havde netop taget frem den merkværdige Dagbog. Fritz kom. Han syntes om Eventyr, han som alle andre, og troede kanske, at Hilda vilde læse for ham om Soria Moria Slot eller om Ridder Blaaskjeg.

„Sæt dig nu paa Skammelen og vær stille og snil, saa skal du faa høre om Røveranføreren Bullerbasius Rummelfeldts Bedrifter og Eventyr."

Fritz satte sig pent, og Hilda begyndte med en Fortale: „Der var engang en Røveranfører, som hed Bullerbasius og saa videre. Han havde en Fe til Gudmoder, og da han gjorde saa mange Spilopper, maatte hans Gudmoder indrette en Bog, hvori hun skrev op, hvad han havde gjort. Den Bog besluttede hun siden at lade trykke i Hovedstaden, forat alle Mennesker skulde faa vide, hvor styg og ufornuftig Bullerbasius havde været. Nu, ser du, har jeg laant hans Gudmoders Bog, og nu skal du faa høre alt, hvad Bullerbasius har at skamme sig over." Fritz spidsede Øren; aldrig havde han hørt Tale om en saadan Røveranfører.

Hilda holdt gode Miner og læste af Dagbogen:

„Den 1ste Januar. Bullerbasius begyndte Aaret med at sparke istykker sin Seng, og da han stod op, lagde han sin ene Strømpe i Vaskevandsbollen for at se, om den flød paa Vandet. Saa kom Mama ind — for han havde en Mama — og smeldte til ham med den vaade Strømpe. Var ikke det vel fortjent?"

Fritz saa forbauset ud og sagde ingen Ting.

„Den 6te Januar. Kattepus laa paa Matten foran Kakkelovnen. Bullerbasius tog Pus, stoppede den ind i Kakkelovnen og lukkede Døren igjen. Der havde ikke været Ild

siden igaar; men der var endnu Gløder, og Pus begyndte at mjave forskrækkelig.

Papa kom ind — for Bullerbasius havde ogsaa en Papa — befriede Pus og befalede Bullerbasius at tage et gloende Kul i Haanden. Bullerbasius vilde springe bort, men Papa lagde et Kul i hans Haand og lod ham brænde sig en liden Smule. Da skreg Bullerbasius . . ."

„Aa nei, jeg skreg ikke," sagde Fritz.

„Her staar, at Bullerbasius skreg.

Den 2den Februar. Gutterne var i Kjelkebakken og Bullerbasius med. Da fandt Bullerbasius paa at grave sin Hue ned i Sneen, saa at den ikke fandtes igjen før den næste Vaar, da Sneen smeltede. Men da han dengang frøs fordærvet sit venstre Øre, slap han med en Formaning."

„Jeg kunde jo ikke finde Huen."

„Hør videre! Den 20de Februar. Mama havde Eg i en Kurv, som om Vinteren stod i Forværelset, hvor ingen boede, og hvor der ikke var opvarmet. Bullerbasius fandt Kurven under Sofaen i Forværelset og morede sig med at pikke det ene Eg mod det andet, saa at de randt ud over det fine, grønne Overtræk paa Sofaen. For den Moroen fik Bullerbasius Arrest i det lille Spisekammer; men der fandt han en Syltetøikrukke og tømte Krukken med Fingrene. Derfor fik han igjen Arrest i Papas Værelse, og der maatte han holde sig stille."

Fritz lo lidt forlegen.

„Ja, var det ikke en dum Røveranfører?" blev Hilda ved. „Hør nu videre!

Den 7de Marts. Bullerbasius havde ogsaa en Søster" . . .

„Som hed Hilda," faldt Fritz ind.

„Jeg tror, hun hed Melusina. Hun havde en udmerket vakker og sød Dukke, som hed Ellen. Mens Melusina var paa Skolen, tog Bullerbasius Ellen og pirkede itu hendes ene Øie for at se, hvad der var indeni. Siden hængte han Ellen ved Haaret i Klokkestrengen, forat hun skulde faa gynge. Da Melusina kom hjem og saa stakkels Ellen, begyndte hun at græde."

Fritz blev rød i Ansigtet og bankede med sine skjæve Støvlehæle mod Gulvet.

Hilda blev ved: „Da begyndte ogsaa Bullerbasius at græde, bad sin Søster om Forladelse og slog sig ikke til Ro, førend Papa havde ladet Doktoren gjøre Ellens Øie godt igjen. Var det rigtigt, at han angrede det?"

„Ja, men Ellen er jo frisk igjen," sagde Fritz.

„Bare Skade, at Bullerbasius havde saa daarligt Minde. En Uge efter, den 14de Marts, skulde Bullerbasius gaa paa Ski og havde sumlet bort sine Uldvanter. Da fandt han Mamas fine, hvide franske Handsker, trak dem paa de smaa Labberne sine og begav sig ud paa Skaren. Da han kom hjem, stod alle Fingrene ud igjennem den ene Handsken, og den anden havde han mistet i Sneen. Var det pent?"

„Jeg frøs paa Hænderne."

„Mama skjendte, men Bullerbasius blev ikke klogere. Den 1ste April vilde han skræmme gamle Maren. Han stillede to Stole, den ene ovenpaa den anden, indenfor Salsdøren, og paa den øverste satte han en Skammel, og paa Skammelen en Blomsterpotte. Istedenfor Maren kom Amtmandinde Møller ind ad Døren og havde nær daanet af Forskrækkelse, da Stolene ramlede ned, og Blomsterpotten gik istykker. Da fik Bullerbasius igjen Arrest.

Den 20de April vilde Bullerbasius forsøge sin Dueligheed som Bueskytte og skjød en Pil ind igjennem Kjøkkenvinduet. Slap med Formaning.

Den 2den Mai rykkede han Stjerten af Hanen og blev straffet med en Times Arrest i Hønsehuset.

Den 4de roede han i et Deigtrug ud paa Bækken, væltede med Truget og blev vaad op over Ørene.

Den 18de fyldte han sin Hue med Stene og sænkede den ned ved Stranden, forat den skulde blive tæt som et Vandspand.

Den 22de havde Mama saaet Erter om Morgenen, og om Aftenen karede Bullerbasius op en Erteseng for at se, om Erterne havde voxet. Slap med Formaning om ikke at være saa dum en anden Gang.

Den 23de slog han istykker en Thekop, stødte den siden i en Morter og vilde narre Maren til at tro, at det var Sukker.

St. Hansdag gjorde Bullerbasius saa mange Dumheder, at de umulig kan opregnes. . ."

„Aa nei," sagde Fritz, „jeg rev bare to Huller paa min Trøie, et stort og et lidet."

„Hør videre," blev Hilda ved. „Den 6te Juni grov han et Hul i Haven, og i Hullet lagde han Papas Signet, Mamas Fingerbøl, sex Furukongler og en Padde. Derpaa fyldte han Hullet med Sand; det skulde forestille et Jordkammer. I hele Huset blev der nu en Søgen efter Signetet og Fingerbøllet, indtil Bullerbasius blev tagen i Forhør som en mistænkt Person. Da tilstod han, at han havde gravet ned en Skat, og blev afstraffet med en Portion Lug. Var det retfærdigt?"

„Men jeg loi ikke," sagde Fritz.

„Fy! skulde han lyve ogsaa?

Bullerbasius havde endda ligesom en ond Samvittighed, for han holdt sig hele Eftermiddagen borte i Nabogaarden.

Altsaa var hans Straf retfærdig. Den 28de Juli gik han paa Stylter, snublede og faldt, saa lang han var, midt i Agurkerne i en Mistbænk. Den 30te gik han uden Lov ned til Stranden, skjov Baaden ud og vilde ro. Men det blæste haardt, og vor gode Mand drev tilsøs. Da begyndte han at skrige om Hjælp."

„Jeg havde nok orket at ro, ser du, men Aarerne var for lange."

„Og Rorskarlen var for kort. Da roede Mads ud med Storbaaden og førte den naadige Herre iland. Bullerbasius blev straffet med sin egen Forskrækkelse. Dagen efter red han paa Bjeldekoen, faldt af og slog sig et Hul i Hovedet."

„Jeg har redet paa mange Heste."

„Det er muligt," vedblev Hilda. „Den 11te August vilde Bullerbasius ogsaa ride paa Staldbukken Pelle. Men Pelle følte sig fornærmet og gav sig til at stange. Bullerbasius tog Flugten; Pelle efter! Tilslut røg de sammen ved Staldvæggen, og hvis ikke Maren just havde kommet med Mælkespandet fra Fjøset, saa var der blevet et stort Nederlag."

„Jeg slog ham, ja jeg slog ham, saa . . ."

„Her staar, at Bullerbasius slog Pelle i Tankerne, men i Virkeligheden skreg han: Søde Maren, kom og hjælp mig!"

„Ja, men Kjeppen gik istykker."

„Naa, videre. Den 19de August spiste Bullerbasius sig syg paa halvmodne Stikkelsbær.

Den 29de vilde han lære Ellen at svømme i Bækken. Den 30te plumpede han selv i. Den 4de September tegnede Bullerbasius Huslærerens Portræt med Kul paa den nys hvidtede Brandmur i Kjøkkenet. Derfor fik han Arrest."

„Ja, men jeg kløv ud igjennem Vinduet," indvendte Fritz.

„Og saa fik Bullerbasius Arrest paa Kvisten, hvor han lod være at klyve ud gjennem Vinduet. Den 18de September var der Tyttebærplukning i Skoven, og Bullerbasius sprang efter en Ekorn, indtil han faldt ned i en Myr. Der mistede han den ene Støvle og ødelagde sine nye Buxer. Den 20de tog han op Poteter og hug sig med Grevet i Foden. Den 24de faldt han ned fra en Rogn.

Den 4de Oktober sprang han gjennem alle Værelserne med sine smudsige Støvler for at søge efter sin Hue og fandt den i Vedkassen; han havde stoppet den fuld af Sand og gjemt den der. Den 8de kom han hjem med Fanget fuldt af Næper, som han havde faaet af en Gut, og Gutten havde stjaalet dem."

„Det vidste ikke jeg," sagde Fritz.

„Nei, han vidste det ikke, og derfor blev han ikke straffet. Men han maatte selv bære Næperne tilbage til Nygaard, hvorfra de var stjaalne. Den 16de var han grisk nok til at smage paa en Flaske Anilin og blev forfærdelig syg. Den 17de var han atter saa pas Kar igjen, at han kunde slaa Spiger i Mamas Messingsil. Silen blev ødelagt, og for ikke at gjøre den samme Dumhed om igjen, kilede vor gode Mand den 18de en Pinde ind i Tuden paa Kaffekanden.

Den 29de morede han sig med at tænde Ild paa Marens Lin, mens hun spandt, og for den Fornøielse fik han

igjen Lug. Den 3dje November smog han sig uden Lov ud paa den tynde Is og drog op en anden Gut, som havde plumpet udi. For dette fik Bullerbasius først Arrest og siden en Terte."

„Jeg fik Ros ogsaa," indvendte Fritz stolt.

„Man gjør ikke en god Gjerning for Terter og Ros," sagde Hilda. „Værre var det den 4de Decbr. Da kom Bullerbasius i Trætte med Nygaardsgutterne om en stor Raritet, som de havde fundet i Stalden, og det var en død Mus. Bullerbasius slog med sin Kjep til Karl Nygaard og gav ham et blaat Øie, og Karl Nygaard var mindre end han. For dette skulde Bullerbasius bede Karl om Forladelse."

„Det var Karl, som først slog mig," sagde Fritz.

„Ja men Karl var bare fire Aar og Bullerbasius sex. Fy for en stor Skam at slaa en saa liden Gut! Og da Bullerbasius ikke vilde bede om Forladelse, fik han Ris af Papa. Det var første Gang hele Aaret. Bullerbasius maatte bede om Forladelse; men nu kom det værste; han bad med Munden, men ikke med sit Hjerte. Et Par Dage efter, da Gutterne kastede Snebold, klemte Bullerbasius en meget haard Bold lige i Ansigtet paa Karl. Bolden traf Karl paa Kindet, og Kindet hovnede op. Hvad kalder man sligt?"

Fritz tiede.

„Det kalder man Hevn, og Hevn er, næst Utaknemmelighed og Falskhed, det allerstyggeste, som findes i et Menneskehjerte. Et hevnlystent Menneske er Guds Fiende, og alle Engle i Himmelen græder over ham. Hvorledes kan et saadant Menneske nogensinde have rigtig Glæde og Fred i sin Samvittighed?"

Fritz bed Tænderne sammen og gjorde en forunderlig Grimase for at holde Taarerne tilbage. Om en liden Stund stod han op fra Skammelen og gik bort uden at sige et Ord.

Hilda kjendte sin kjære Broder og lod, som hun ikke merkede Grimasen; ikke heller bad hun ham blive.

En halv Time efter kom Fritz igjen, straalende fornøiet.

„Hvor har du været?“ spurgte Hilda.

„Ja, ser du,“ sagde Fritz lidt forlegen . . . „du husker jo Kjelken min, som jeg fik i Juleklap ifjor. Rap heder den, og der findes ikke saa god Kjelke som Rap.“

„Ja,“ sagde Hilda, „jeg ved nok, at du holder mere af Rap, end Mads holder af vor bedste Hest, og du skryder altid over, at ingen har slig Kjelke.“

Nu har jeg givet Karl Nygaard Kjelken. Han blev saa glad, maa du vide, ja saa glad, ja saa glad, at du kan ikke tænke dig, hvor frygtelig glad han blev.“

„End du da, Fritz, blev ikke du ogsaa glad?“

„Jo, du maa vide, Hilda, jeg har været saa lei over den døde Musen, og jeg har været saa slem siden den Gangen, og det har været saa kjedeligt; og da du fortalte om, hvorledes Guds Engle græder, da var det, som jeg vilde græde med . . . . og saa gik jeg til Karl, ser du, og nu er det godt igjen, og nu er jeg saa frygtelig glad, maa du vide, og nu først skal det blive rigtig Moro i Julen.“

Hilda faldt Fritz om Halsen og kyssede ham og dansede syv Gange rundt med ham. „Ved du hvad,“ sagde hun. „Naar nu Feen, som er Gudmoder til Bullerbasius, sender sin Dagbog til Byen for at trykkes, saa skal vi bede hende, at hun ogsaa skal fortælle om den døde Mus. Den Historie

var baade det dummeste og det klogeste, Bullerbasius har gjort hele Aaret."

„Bed hende ogsaa tale om Melusina! for, ser du, hvis Melusina ikke havde været, var Bullerbasius bleven en rigtig slem en."

„Aa, det er ikke saa farligt med Bullerbasius; han er lidt ustyrlig iblandt; men Gud har givet ham et ærligt Hjerte; der bliver nok Mand af ham. Saaledes gik det med den Røveranføreren."

Bikku Matti.

Borte i Skovbakken ligger en Husmandsplads; den har et Vindu, saa lidet, at naar en der ser det runde, lyslokkede Hoved paa en liden Gut, fylder han hele Vinduet. Før var der en Skorstenspibe af Mursten. Væggene var rødmalte, og et pent Gjærde gik rundt om Stuen og den lille Potetesager. Men nu ser der fattigt ud, meget fattigt. Røgen stiger op gjennem et Hul i Torvtaget, og Gjærdet er ramlet ned for længe siden; det kommer deraf, at der bor en gammel, blind Soldat og hans ligesaa gamle Hustru; de kan hverken arbeide eller bygge, og de vilde dø af Sult, hvis ikke Gubben puslede med at binde Not og Konen med at gjøre Limer, og hvis ikke Sognet aarlig gav dem tre Tønder Korn til Brød.

Bedre saa det ud for fire eller fem Aar siden; da boede der i Stuen foruden de gamle et ungt og raskt Par, deres Søn og Sønnekone. De arbeidede flittig, og der var Velstand i Huset, ligetil Ulykken kom. En Søndagmorgen hændte det, at den store Kirkebaad, som førte Grændens Folk til Kirken, kantrede for en Stormbyge midt ude paa Søen, og baade den unge Mand og hans Hustru og mange andre

af Bygdens Folk omkom i Bølgerne. Men de to gamle var den Dag blevne hjemme, Gubben fordi han var blind, hans Hustru for at stelle med et lidet Barn. Da Klokkerne ringede til Gudstjeneste over Søen, var det tillige en Sjæleringning for de døde, hvem Gud saa hastig havde kaldet til en evig Gudstjeneste i Himmelen.

Saa sad de to gamle alene igjen i Stuen, med sin Sorg, sin Fattigdom og sit lille Barnebarn. Thi den eneste Arv, de havde efter de kjære døde, var en liden Gut, som hed Matti, og da han var saa liden, kaldtes han gjerne Bikku Matti. Den, som ei forstaar Finsk, faar gjætte sig til Navnet. Han var rund og rødmosset, som et modent Æble, og ærlige, klare, blaa Øine havde han, og et Haar saa gult som Guld; — det var det eneste Guld, som Bikku Matti eiede i Verden. Hans trivelige Ansigt var det, som pleiede at fylde Stuens Vindu, naar der var noget merkeligt paa Færde paa Landeveien. Hvis du nogensinde for der forbi, har du sikkert seet ham. Kanske for du en mørk og raakold Høstaften frem over Veien. Da har du seet Ilden skinne lys og klar fra Gruen i den fattige Stue; den blinde Soldat sidder og binder sin Not, den gamle Kone læser høit i Bibelen om de fattige blinde, som bor i det mørke Land, og som skal se det skinnende Lys; det Lys er Jesus Kristus, som aabner de blindes Øine. Og Bikku Matti sidder paa Hellen i Ildslyset, med Katten paa sit Fang; han hører saa fromt efter, som om han godt skjønner, hvad Farmor læser; men saa kommer den søde Søvn over hans blaa Øine, og hans runde, røde Kind synker sagte ned mod den gamles Knæ. Og sidder du end i den prægtigste Vogn derude paa den mørke Vei, saa ser du dog med Glæde og

Misundelse ind i den fattige Stues Armod; der er Andagt og der er Uskyld; der er Bønnens Fred, som læger Hjertets Sorger; der er Fortrøstning til Gud, som bringer Lise for al Livets Nød. Denne Stue er rig; tror du, at den vilde bytte sin Skat for Paladsernes Guld?

Men farer du den samme Vei en Sommerdag, ser du, at tæt ved Pladsen er der en Grind; der maa du vakkert stanse, hvis ingen kommer og lukker op. Men vent bare, det varer ikke længe, før Bikku Matti er der. Han sees alt i Stuedøren, han springer over Stok og Sten for at naa frem i rette Tid, og det lange, gule Haar flagrer for Blæsten. Nu er han ved Grinden; har du en Skilling, saa kast den til ham, han venter det; men helst en ny Skilling, som blinker, for det er hans Glæde.

Ikke ved han, hvad Skillingen gjælder; en Kobberskilling volder ham samme Fryd som en blank Daler. Men pas dig, saa du ikke kaster Skillingen paa Veien, før Heste og Vogn har kjørt gjennem Grinden. Thi Bikku Matti tænker ikke længer end fra Næse til Mund; ser han først Skillingen blinke paa Veien, saa kaster han sig over den saa lang han er, og lader Grinden falde Hestene paa Snuden. Skjænd ikke paa ham for det! Da du var liden, var du ikke et Grand klogere.

Bikku Matti spiste haardt Brød og Sild med Tyndtøl i Hverdagslag; men undertiden vankede der Poteter og sur Melk, og det var Gjestebudsmad.

Deraf trivedes han og voxte og blev rundere og rundere for hvert Aar. Læse kunde han ikke andet end Bønner og de ti Guds Bud. Men han kunde staa paa Hovedet og stupe Kraake, hvor Græsset var blødt; han kunde „fiske“

over den blanke Sø hjemme ved Stranden, naar Farmor skulde vaske hans Skjorter. Han kunde kjøre paa slette Veien og ride Naboens Hest til Vandingspladsen, helst om nogen gik ved Siden af; han kunde paa Sneen skjelne Rypespor fra Skjærespor, og Ulvespor havde han god Greie paa. Han kunde spikke en Slæde af Fliser og gjøre Heste og Kjør af Grankongler, med Stikker til Ben.

Saa lyder Listen paa Bikkus Bedrifter og Kundskaber, og det var Lærdom nok for en liden en. Men det forslog ikke. Bikku Matti manglede en uundværlig Ting her i Verden. Jeg ved ikke, om jeg bør tale om det: — han havde ingen Buxer. Og der var to Grunde til det:

For det første var hans Farfar og Farmor meget fattige, og for det andet var det høieste Mode blandt alle Smaagutter der i Grænden at gaa uden det, som Bikku Matti gik uden. Men dette gjorde de mest til Hverdags; om Søndagene var de allesammen som andre Folk. Det var bare Bikku Matti, som hverken Søndag eller Mandag havde det, som han burde have her i Verden, og det voldte ham tilsidst megen Bedrøvelse. Det varede længe, før Bikku skjønnede, at han manglede noget; han gik saa tapper og glad i sin lille Skjorte, som om der aldrig havde været overflødige Plag til.

Men hvad hendte! En Søndagmorgen, da hele Grænden mødte ved Stranden for at fare til Kirke, erklærede Bikku Matti, at han vilde være med.

„Det gaar ikke an, kjære Barn!“ sagde Farmor.

„Hvorfor ikke det?“ sagde Bikku Matti.

„Du har ingen Klæder.“ Bikku Matti blev meget alvorlig. „Jeg kunde nok have et gammelt Skjørt at laane dig,“ sagde Farmor. „Men saa tror alle, at du er en Gjente.“

„Jeg vil ikke være en Gjente. Jeg vil være en Mand," sagde Bikku Matti.

„Det forstaar sig," sagde Farmor. „Mand er Mand, om han ikke er større end en Halvskilling. Bliv vakkert hjemme du, Bikku min!"

Og Bikku blev hjemme den Gangen. Men ikke længe efter holdtes der Ting i Grænden; der mødte mange Mennesker, og blandt andre kom Wipplusti med sit Gjøglerskab. Du kjender vel Wipplusti, ved jeg? Alle vilde titte ind i Skabet, thi der saa man „Keiser Napoleon Punaparta" med sin Guldkrone og sin lange Sabel, Stormogulen med sine Tondebaand om Maven og sit forfærdelige Skjeg, Prinsesse Lindeguld, som førte Tigeren Ahriman i et Halsbaand, Risen Bumburrifex og Tomtegubben i Aabo Slot. Nogle gav Wipplusti Kobberskillinger, andre gav ham et Brød, mange gav ham slet ingen Ting. Nogle gav ham onde Ord, men alle morede sig prægtig. Bikku Matti hørte andre Gutter fortælle om dette og erklærede strax, at han vilde med og se paa Gjøglerskabet.

„Det gaar ikke an, kjære Barn," sagde Farmor igjen.

„Hvorfor ikke det?" sagde Bikku Matti.

„Der kommer fornemme Folk: Dommeren, Skriveren, Lagrettet og Lensmanden. Ikke kan du gaa did uden Buxer."

Bikku Matti stred med sig selv en Stund, og alle Wipplusti's Dukker legede i hans Hu. Tilslut sagde han: „Hvis Farmor vilde laane mig Skjørtet . . ."

„Der er det," sagde Farmor og skratlo, da den lille stabbede over Stuegulvet i Skjørtet. „Nu ser du ud som en Gjente."

„Ser jeg ud som en Gjente, saa gaar jeg ikke," sagde Bikku Matti. „Jeg er ingen Gjente, jeg er en Mand."

„Jovist ser du ud som en Gjente," sagde Farmor, „men du kan jo sige til alle, som du møder paa Veien, at du er en Mand."

„Det kan jeg gjøre," tænkte Bikku Matti, og saa gik han. Paa Veien mødte han en reisende Herre, som stansede og sagde: „Kan du sige mig, vesle Gjente, hvor Tinget holdes?"

„Jeg er ingen Gjente, jeg er en Mand!" sagde Bikku Matti.

„Du ser ikke ud til det," sagde den reisende.

Bikku Matti svarede ingen Ting, men da han kom til Gaarden, hvor Tinget holdtes, raabte han saa høit, at alle hørte det: „Jeg ser bare ud som en Gjente, men jeg er en Mand."

Mænd og Kvinder skratlo. Gutter og Gjenter samlede sig i Ring om Bikku Matti, klappede i Hænderne og raabte: „Nei, se vesle Maja, hvor har du faaet saa vakre Klæder?"

„Det er Farmors Skjørt og ikke mit," sagde Bikku Matti. „Jeg er ingen Maja, jeg er Matti, kan I vel se."

Da tog den største og værste af Gutterne Bikku Matti paa Nakken, bar ham frem til Gjøglerskabet og skreg over hele Gaarden: „Hvem vil se en Halvskillingskarl? hvem vil se en Mand i Skjørt?"

Bikku Matti blev vond, tog Gutten i Haaret og luggede ham af alle Kræfter. „Det er ikke mit Skjørt, det er Farmors Skjørt!" skreg han, og saa begyndte han at græde. Men den stygge Kameraten blev ved med sit: „Hvem vil se en Mand i Skjørt?" — Og slig bar det afsted rundt

hele Tingsgaarden. Gutten raabte, og Bikku Matti luggede og skreg. Aldrig havde Bikku været i slig Skyds. Han græd, han skreg, han klorede, han bed, og da han endelig slap løs, tog han tilbens, det forteste han havde lært, og sprang og snublede i Skjørtet, kravlede op igjen med Graaden i Halsen, snublede igjen, kom paany op og sprang videre, til han rullede overende.

Saa kom han andpusten og stortudende hjem til Farfars Stue. —

„Klæd af mig Skjørtet!" raabte han. „Jeg vil ikke have noget Skjørt! jeg er en Mand."

„Græd ikke, Bikku min," sagde Farmor trøstende. „Naar du blir stor, skal du vise, at du er en Mand, saa god som nogen anden."

„Ja," sagde Farfar, „og næstegang skal du faa laane mine Buxer."

De holdt saa hjertelig af Bikku Stakkar, de gamle Bedsteforældre. Han var jo, næst Gud, deres eneste Trøst paa Jorden; de havde givet ham guldbroderede Fløielsbuxer, om det havde staaet i deres Magt. Nu fik Bikku et Stykke Smørrebrød, og dermed var hans Sorg slukt. Han satte sig i en Krog af Stuen og tænkte ikke mere paa, at det var en Skam for en Mand at gaa klædt i Skjørt.

Nogen Tid efter blev der Liv i Bygden; Veien stod i en Støvsky, — saaledes blev der kjørt og sprunget; thi der ventedes en høi Herre, som reiste omkring i Landet, og saa høi var han, sagde man, at Kongen nok ikke var meget høiere.

Hele Bygden mødte for at se paa ham, og der berettedes paa Forhaand forunderlige Ting. „Han kjører i Guldvogn," sagde man, med tolv Heste for, han er

klædt fra Top til Taa i Sølv og Bladmessing," (man satte i med det fineste man vidste.) Men de smaa Børn havde sine egne Tanker; de indbildte sig, at den høie Herre skulde bære paa Ryggen en stor Næverskræppe, — „en Kont" — fyldt med Sølvmynter og Lakrisstænger, som han skulde kaste ud paa Veien til Børnene. Dette Rygte kom for Bikku Mattis Øren, og strax erklærede han, at han vilde være med. Han havde alt sin egen lille Vilje, Bikku Stakkar; han var jo Farfars og Farmors Kjæledægge.

„Du vil!" sagde Farmor. „Ved du, hvor din Vilje er? — Jo, i min Lomme."

„Og desuden har du ingen Klæder," sagde Farfar og smaalo. „Kanske du igjen vil have Farmors Skjørt?"

„Jeg vil ikke have noget Skjørt!" skreg Bikku Matti og blev rød som en Hummer, da han huskede paa al den Tort, han havde lidt for dette Klædesplag.

„Nei, aldrig i Verden vil jeg have noget Skjørt. Jeg vil have Farfars Buxer."

„Man skal høre meget, før Ørerne falder af," sagde Farfar; „kom hid da og følg mig op paa Loftet, saa skal vi prøve, hvorledes Buxerne passer." Den, som blev glad, var Bikku Matti, han fløi som en Kat opover Loftsstigen, saa at Farfar knapt kunde følge ham. Saa kom han til den store grønmalede Kiste, som stod længst borte i Loftskrogen, og som Bikku altid havde havt stor Ærbødighed for, hvergang han var oppe paa Loftet for at sætte ud Musefæller. Det første, som skinnede den lille i Øinene, var en stor Sabel med glinsende Skede.

„Den der vil jeg ha'!" skreg han.

„Jo, Pyt!" sagde Farfar. „Hold i Sabelen, til jeg faar Uniformen op af Kisten."

Bikku Matti tog Sabelen, og den var saa tung, at han knapt orkede at løfte den.

Gamle Farfar klappede ham venlig paa Kindet.

„Naar du bliver Mand," sagde han, „kan det vel hænde, at du ogsaa bærer en Sabel og faar Lov at slaaes for dit Fædreland. Vil du det, Bikku?"

„Ja," sagde den lille og rettede sig. „Jeg skal hugge Hovedet af dem allesammen!"

„Aa haa! det kommer an paa, hvem du kommer til at slaaes med."

„Ja," sagde Bikku eftertænksomt, „jeg skal hugge Hovedet af Ulvene og Høgene og Brændenæslerne og alle, som gjør Farfar og Farmor ondt. Ja, Farfar! og saa skal jeg hugge Hovedet af alle, som kalder mig en Gjente."

„Naa, naa, Bikku! far med Lempe og vær ikke saa grusom. Her har du Buxerne. Du skal vel have Kjolen med, kan jeg tro?"

„Ja, Farfar, og Sabelen ogsaa, og Hatten ogsaa."

„Har Herren mere at befale?" sagde Farfar. „Du skal faa det altsammen paa det Vilkaar, at du ikke gaar længer bort end til Grinden, naar den høie Herre kommer."

„Ja, Farfar." Knapt var de to komne ned fra Loftet, før Lensmanden kom farende som en Stormvind fremover Veien og raabte til høire og venstre, at Folk skulde gaa tilside, for nu kom den høie Herre, og om nogle Minutter vilde han være her. Nu fik man det travlt overalt, og travlt fik man det ogsaa i Stuen. Farfars Buxer blev trukne paa Bikku Matti; de var graa, med lyseblaa Render paa den ydre Side, og saa vide og store, at Bikku ganske godt havde kun-

net krybe, saa lang han var, ind i det ene Ben. Ja, det saa ud! Men paa skulde de! Nedentil blev Halvparten brættet op, og oventil blev de bundne fast med et Tørklæde under Armene. Ligesaa vanskeligt var det med Kjolen, som ogsaa var graa med blaa Opslag og snarere syntes gjort til en Jætte end til en Lilleput. Da man hængte den paa Bikku Matti, slæbte Ærmerne paa Marken og Skjøderne sopte Gaarden. „Det gaar ikke an," sagde Farmor, og saa fæstede hun op med Naale baade Ærmerne og Skjøderne.

Alle disse Tilstellinger syntes Bikku var overflødige. Nu stablede man op paa hans Hoved den store Soldaterhat, som vilde have faldt ned over hans lille Person lige til Skuldrene, hvis den ikke havde været mer end halvstoppet med Hø. Endelig fik han den tunge, slæbende Sabel paa Ryggen, og saa var Ridder Lilleput færdig.

Aldrig har nogen Helt, der vendte hjem fra et vundet Slag, været saa stolt som Bikku Matti, da han første Gang bar Buxer.

Hele hans lille runde Figur forsvandt i de vide Klæder som Morten i et Hav, og man saa blot de smaa, blaa, ærlige Øine, de rødmussede Kinder og den lille vigtige Stumpnæse titte ud fra det smale Mellemrum mellem Kjolekraven og Hatten. Da han nu saaledes statelig og velrustet marscherede ud, hørte man Sabelen skrabe mod Smaastenene, Naalene faldt bort, Ærmerne og Skjøderne skjøttede sig selv, Hatten tog en Overhaling, snart til høire, snart til venstre, og hele den tapre Ridder syntes ved hvert Trin nærved at ramle omkuld under Byrden af sit Heltemod. Ikke paa lang Tid havde de gamle leet saa hjertelig som nu. Farfar selv, som nok kunde høre, men ikke se hele Ud-

rustningen, svang Gutten vist tre Gange omkring, kyssede den lille Næse, som stak frem og sagde: „Gud signe dig, lille Bikku, maatte aldrig værre Karl end du bære Bjørneborgernes gamle Uniform.“

„Pas nu paa,“ sagde Farfar. „Naar den høie Herre kommer, skal du gjøre Honnør! Saa“ — og nu lærte han den lille at staa stiv som en Stolpe, barsk i Ansigtet, venstre Arm strakt langs Siden, høire Haand ved Panden.

„Ja, Farfar,“ sagde Bikku, som altid var lærvillig.

Neppe stod Bikku paa Post ved Grinden, før det støvede langt borte paa Veien, og den høie Herre kom kjørende, saa det gnistrede over Stenene. Nu var han ganske nær . . . hei! det gik i en Fart! . . . Da hørte man Kusken pludselig holde Hestene an med et ptrro! og strax derpaa raabte han: „Op med Grinden, fort!“

Sagen var den, at Lensmanden i egen høie Person havde stillet sig ved Grinden for at passe paa, at alt gik rigtig og Grinden fløi op paa given Kommando; dette skulde give den høie Herre en høist fordelagtig Tanke om Skik og Orden paa Veiene. Men da Vognen nærmede sig med Lynets Fart, skulde det ulykkeligvis hænde, at Lensmanden i det samme vilde bukke sig allerydmygst — og bardus laa han der i den vaade Grøft ved Veien. Underlensmanden ventede ved Grinden paa Kommandoordet; da han saa Husbond falde, blev han saa fortumlet, at han aldeles ikke tænkte paa at aabne uden sin Foresattes Befaling, og saa forblev Grinden forsvarlig stengt lige for høie vedkommendes Næse. Vognen var nu nødt til at stanse; den høie Herre keg forundret ud, og Kusken blev ved at raabe: „Op med Grinden!“

Vikku Matti (p. 37).

Da tog Bikku Matti Mod til sig, traadte frem, skjønt med megen Besvær, aabnede Grinden og gjorde Honnør til Punkt og Prikke, som Farfar havde lært ham, — omtrent som en dresseret Hvalp, der har lært sig at sidde. Kudsken smelte til, Hestene rykkede i; men i det samme raabte Herren i Vognen: „Holdt!"

Vognen stansede nu for anden Gang.

„Hvad er du for en liden Figur i Bjørneborgernes Uniform?" raabte den høie Herre til Bikku Matti og lo saa hjertelig, at Vognen rystede.

Bikku Matti forstod Ingenting, han huskede bare, hvad Farfar havde sagt ham, og gjorde igjen Honnør saa stiv og høitidelig som muligt. Dette morede den høie Herre endnu mere, han spurgte de omkringstaaende efter Guttens Forældre, og Lensmanden, som nu var kroben op af Grøften, skyndte sig at berette, at Gutten var en fader- og moderløs Stakkar, som levede hos sin Farfar, en afdanket, udfattig og blind Soldat ved Navn Hug.

Lensmanden sagde dette i den foragtelige Tone, som undertiden bruges, naar en værdig Embedsmand taler om Fattiglemmer i Sognet. Men hans Forundring var ikke liden, da den høie Herre ved disse Ord begav sig ud af Vognen og lige hen til Husmandspladsen. Her blev et Opstyr. Gamle Farmor var af Forskrækkelse nær falden af Stolen, da saa fornemt Fremmedfolk traadte ind i Stuen; men Farfar, som Ingenting saa, havde mere Mod og pegte høflig derhen, hvor han vidste, at Bænken var.

„Guds Fred, mine Venner!" sagde den høie Herre og rystede hjertelig de gamles Hænder.

„Jeg synes, jeg skulde kjende dig igjen, gamle Kammerat," vedblev han, idet han nøie betragtede Farfar, „er det ikke Hug, Nr. 39 ved mit gamle Kompagni?"

„Go, Hr. Kaptein," svarede Farfar med stor Forundring; thi han kjendte igjen Stemmen.

„Naa, Gud ske Lov, at jeg endelig har faaet Rede paa dig," sagde Landsherren. „Har du da glemt, det var dig, som i den hedeste Strid tog mig paa din Ryg og vadede over Strømmen, da jeg var saaret og afmægtig og nær ved at falde i Fiendens Hænder? om ogsaa du har glemt det, tror du vel, at jeg nogensinde skulde kunne glemme det? Efter Freden hørte jeg ikke mere til dig; jeg søgte dig længe, og tilslut troede jeg, du var død. Men nu har jeg fundet dig, og nu skal jeg sørge for dig og din Hustru og den vesle Gutten din. En prægtig Gut!" og nu greb Landsherren Bikku Matti under Armene, løftede ham høit op og kyssede ham saa kraftig, at Hatten faldt af den lille, Sabelen klirrede, og alle Farmors Naale løsnede i Kjole og Buxer.

„Nei, lad mig være," sagde Bikku til Landsherren, „nu har du faaet Hatten i Gulvet, og Farfar blir vond."

„Kjære, naadige Herre," sagde Farmor ganske flau paa Bikkus Vegne, „vær saa naadig og tag det ikke ilde op, at Gutten bruger Mund; han er, Gud bedre os, ikke vant til at omgaaes Folk."

„Farfar skal faa en bedre Hat isteden," sagde Landsherren, „og I, kjære Mor! kan være ubekymret for Guttens Mund; det er jo brav at være Karl for sin Hat. Hør Bikku, du ser mig netop ud til at blive en dygtig Mand med Tiden. Har du Lyst til at blive en tapper Soldat som Farfar?"

„Farfar siger, at det kommer an paa, hvem jeg skal slaaes med," sagde Bikku.

„Du er en fix Krabat," sagde Landsherren, „og Mod mangler du minsandten ikke."

„Ja, Hr. Kaptein, det kommer deraf, at han idag for første Gang har Buxer paa, og Modet følger med Buxerne."

„Sig snarere, at det følger med Bjørneborgernes Uniform," sagde Landsherren, „der sidder megen Krudtrøg og megen Ære igjen i denne slidte Uniform, og saadanne Minder gaar fra Slegt til Slegt. Men nu har vi en ny Tid, og Gutten kan endnu blive et Vern for sit Fædreland. Er du sterk, lille Mand?" Bikku svarede ikke; han rakte blot ud sin høire Langfinger for at trække Krog med Landsherren.

„Jeg ser det paa dig," sagde Landsherren leende, „at du bliver sterk, som en Bjørn, naar din Arm faar voxet. Vil du følge med mig og spise mygt Brød og drikke Melk hver Dag? kanske vanker der ogsaa af og til Lakrisstænger og Kager, hvis du er snil."

„Faar jeg en Hest at ride paa?" sagde Bikku.

„Ja det forstaar sig," sagde Landsherren. Bikku spekulerede en Stund paa Tingen, hans smaa, blaa Øine fløi fra Landsherren til Farfar, fra Farfar til Farmor, fra Farmor igjen til Landsherren. Tilslut krøb han bag de gamles Ryg og sagde: „Jeg vil blive hos Farfar og Farmor."

„Men kjære Bikku," sagde den blinde Soldat med rørt Stemme, „hos Farfar faar du bare haardt Brød og Vand og salt Sild. Hører du ikke, at den naadige Herre byder dig mygt Brød og Melk og andet godt, og tænk paa, at du faar en Hest at ride paa."

„Jeg vil blive hos Farfar, jeg vil ikke gaa fra Farfar," raabte Bikku Matti med Graaden i Halsen.

„Du er en brav Gut," sagde Landsherren med Taarer i Øinene og klappede den lille paa hans runde Kind. „Ja, bliv du hos Farfar; jeg skal sørge for, at hverken Farfar eller Farmor eller du nogensinde lider Nød, og naar du engang i Verden bliver voxen Mand og en kjæk Karl, saa kom til mig, hvis jeg lever. Jeg skal give dig Jord at pløie og Skov at hugge, og om du bliver Bonde eller Soldat, det er det samme, bare du bliver en ærlig og trofast Søn af dit Fædreland. Vil du det, Bikku?"

„Ja," sagde Gutten, stiv og strunk.

„Gud velsigne dig, Barn," sagde Farfar og Farmor med rørte Hjerter.

„Og Gud velsigne vort dyrebare Fædreland og give det mange saadanne trofaste Sønner som du, lille Bikku!" føiede Landsherren til. „Der er mange Børn, som løber bort fra det fattige, haarde Brød og griber efter de myge Bollerne, og hvad de derved vinder, ved Gud og deres Samvittighed; ikke vinder deres Land! Nei, hædre din Fader og din Moder i deres Fattigdom, at det kan gaa dig vel og du maa længe leve paa Jorden!"

„Det der staar i ABCen," sagde Bikku Matti.

„Ja, men det staar ikke i alles Hjerter," sagde Landsherren.

Den gamle Stue.

Borte ved Nordspidsen af Øen, paa Toppen af Høien, som sees over Trætoppene og de blaa Bølger, stod en meget gammel Stue, saa gammel. at ingen kunde sige, naar den var bleven bygget. Umalet var den og ikke engang bordklædt. De halvmorkne Stokke saa ud, som om de vilde ramle ned af Væggen, og i Vinduerne fandtes ingen hel Rude, hist og her var der bare Glasskaar igjen. Skorstenspiben havde for længe siden ramlet ned, og naar Gruen derinde ikke havde gjort det samme, saa kom det deraf, at den var sammenføiet af store, sterke Graasten, som trodser Forgjængeligheden. Gulvet var fuldt af store Huller, som Rotterne havde gnavet, dengang de endnu havde Haab om at rapse noget godt i Stuen, og forresten saa det ganske støvet og sort og uryddigt ud i den forladte Bygning.

Men der langt borte, i det allermørkeste Hjørne, halvt bag den høie, vægfaste Seng, som i to Afdelinger rakte helt op til Taget, der glinsede noget saa fagert, saa fint, — ingen vidste, om det var Sølv eller Guld, eller Perler eller Ædelstene, eller Aftensolens klareste Glans, som havde stjaalet sig ind gjennem en Sprække og glædede sig ved at se sig selv dobbelt skjøn og lys i den mørke Stue. Eller var det en Drage-Ild; som brændte over en forborgen Skat?

eller var det kanske den gamle Tomte-Gubben, som havde tændt sit Lys i den stille Aften? Nei! skal jeg sige dig, hvad det var? det var hverken Guld eller Sølv eller Spøgelser, det var blot et Stykke af den gamle Stok i Væggen.

Den var af Alder og Fugtighed bleven ganske morken, og nu lyste den i Mørket, som man stundom ser gammelt Træ gjøre. Det var det hele.

Men jeg har nu min egen Tro. Jeg tror, at alle de vakre Minder, alle de glade Tanker, al den elskværdige Skjemt og Munterhed, som fordum trivedes indenfor denne Stues Vægge, de levede nu op igjen i Stuens mørkeste Vraa og lyste der som en lykkelig Erindring om det forbigangne. Jeg tror, at selv den gamle Furustok i Væggen glinsede af Glæde, og det var Grunden til, at den lyste.

Vidste du alt, hvad denne Stue har seet i sine Dage, skulde du tro som jeg. Den var jo i gamle Dage den eneste paa hele den vakre Ø, og dens Dør var aldrig stængt, den stod aaben for fattige og rige, for sorgfulde og glade, den bød dem alle et gjestfrit Ly, naar det stormede, et Tag, naar det regnede, en Skorsten til at koge den sprellende Abbor, og en Seng af det allerblødeste Hø, naar Kvelden kom og det smagte sødt at faa hvile. Her saa man hele Sommeren igjennem glade Mennesker fra Byen og fra hele Omegnen. De boede her uden Krus og Omstændigheder. De kogte Kaffe sammen i den store, blanke Kobberpande, de legede fine Lege, de sov ved hinandens Side i Halmen paa Gulvet. Men i de høie Senge fik de ældste og fornemste ligge paa Hø: det var den fine Verden, som sov paa Edderdun. Og alt det Skjemt og alle de muntre Indfald, alle de Drillerier, de lystige Optog og de morsomme Tilstellinger, som denne

Stue havde været Vidne til, — nei, det vilde være umuligt at beskrive. Nu stod den øde og forfalden, og af alle dens forrige Indvaanere var der blot en eneste Slags, som ikke havde forladt den i dens Alderdom; det var Myggene. De var i gamle Dage ikke meget velkomne der, dengang Stuen var beboet af Folk, som elskede Nattero. Man pleiede at lægge store Enerbusker paa Gruen og et Laag paa Skorstenen, saa at Stuen blev fuld af Røg; det generte Myggene meget. Men nu fik de uforstyrret danse sine Quadriller i Solskinnet indenfor det ituslagne Vindu; fik de ikke holde Gjestebud paa ungt Menneskeblod, saa var de idetmindste fri for Enerrøgen, og da de nulevende Myg skrød af at være Børnebørnsbørnebørnsbørnebørnsbørnebørnsbørn af de Myg, som havde sit Tilhold i Stuen i den glade Tid, saa havde de beholdt en vis Forkjærlighed for Stedet og trivedes endnu der, skjønt deres eneste Kost bestod af Solskin og Sommervind. At den gamle Stue var bleven forladt, det kom sig deraf, at der nu fandtes mange andre nyere og meget bedre indrettede Boliger paa Øen, hvor den, som havde Leilighed til det, pleiede at tilbringe Sommeren. Der fandtes smaa virkelige Paladser med to Etager og med alle de Bekvemmeligheder, som tænkes kunde, og rundt om dem saa man Haver med kunstige Alleer og Blomstersenge, og naar man vilde smigre Eieren, spurgte man ham, hvorledes det var muligt her i den vilde Skov, ved det brusende Hav at anlægge en saa vakker „Villa". Saa nikkede Villaens Eier og mente: „Hm! naar man henter Gartnere og Malermestere og Snedkermestere og en hel Hob andre Mestere fra Byen, hugger bort de vilde Træer og klipper og pudser og giver ud nogle Tusende Kroner, saa kan vel til Slut det umulige blive muligt."

De nye Villaer havde vakre Navne som Lisedal, Sorgenfri, Framnes o. s. v. Man boede der ganske som i Byen, tog imod Visitter og havde musikalske Aftenunderholdninger; der var grønne Spilleborde, Keglebaner og Karuseller. Naar man spadserede, var det paa sandede Gange, og der gik grønmalede kinesiske Broer over de næsvise Bække. Men i den grønne, duftende Skov gik man kun af og til, naar Finmarksbærene skinnede rødest paa Tuerne, eller Jordbærene vinkede venlig i Bakkehældet. Da fæstede Damerne sine Kjolefolder op, tog smaa, søde Kurve i Hænderne og gik en Time eller to ud paa Eventyr; men de unge Herrer seilede ud i nette, hvide Baade med Flag og Vimpler, traf Damerne igjen ved en Odde og lignede dem ved Hyrdinder og Skovnymfer. De havde den Godhed at smage paa Bærene, men bad, at de for Alting maatte slippe for Kurvene.

Paa en af de vakreste Lokker, som bar det statelige Navn Albano, boede to unge Piger, Antonie og Marie, med sine Forældre. De var begge unge, vakre og glade, deres Sind var lyst og let, og overgivne kunde de være begge to; og dog var de forskjellige. Antonie hang med hele sit unge Hjertes Lyst ved Dagens Fornøielser og Øieblikkets viltre Fryd. Marie havde et varmere Hjerte, aabent for alle Indtryk, og netop derfor kunde hun være saa meget gladere, fordi hun af og til ogsaa var sørgmodig.

Foruden Forældre, Søskende og den hele Husstand, som nu var flyttet ud for Sommeren, boede ogsaa gamle Mormor derude i sit eget Kammer oppe i anden Etage. Hun var næsten niti Aar og aldeles blind, og hun havde vanskelig for at sanse, hvad der passerede nu; men hvad der havde tildraget sig for flere Menneskealdere tilbage, det kunde hun

udenad som en Bog. Hun sad der og sang Salmer og gjorde intet Menneske Fortræd. Hver Morgen kom alle Børnene i Rad, kyssede den gamle paa Haanden og smaalo sig imellem, naar hun for hundrede Gang spurgte dem, hvad de hed.

Af alle Børnene var Marie den, som holdt mest af gamle Mormor, og den eneste, hvis Navn den gamle ikke glemte. Derfor kaldtes hun af de andre for Spøg lille Mormor; — „for du er saa lig gamle Mormor i Stolen," sagde de. Og skjønt Marie holdt af Mormor, kunde hun alligevel ikke lade være at se paa de mange Rynker og den graa, visne Farve paa den gamles Kinder; og naar da de andre sagde: „Du er saa lig Mormor, du," græd hun.

Dette hørte den nitiaarige, der hun sad, og sagde trøstende: „Græd ikke, lille Maja! du skulde se mit Portræt."

Thi hjemme i Byen i det store, smukke Forværelse hang to meget gamle Billeder i ovale, forgyldte Rammer. Det var en ung Herre paa omkring tredive Aar i pudret Paryk og med Pisk, Kjole med store blanke Knapper, fine Manschetter og et prægtigt Kniplingskryds. Og ved hans Side paa det andet Billede saa man en ung, vakker og glad Frue i Tyveaars-Alderen, med opstrøget Haar, Trøie med langt tætsluttende Liv, Skjørt af storblomstret Damask og fine, lange Manschetter, der hang ned over de bare Arme. Paa begge Billeder stod Aarstallet 1775. Det var gamle Morfars og Mormors Portrætter, malede i Stokholm kort efter Bryllupet; og Morfar var for længe siden død, men den unge vakre Frue med den spøgske og leende, men alligevel saa godmodige Mine, med de tækkelige Smilehuller i sine fine, blomstrende Kinder og den yndige, ømme Glans i de ud-

tryksfulde, blaa Øine, det var hende, den blinde, nitiaarige Kone, som sad der med de mange Rynker paa Kindet, med den graa Hud og de visne Hænder, i sit enslige Kammer; — ja det var gamle Mormor for sytti Aar siden. Hun tænkte endnu paa sin Ungdoms glade Dage, da hun hørte saa mangt et smigrende Ord om sit vakre Udseende, og derfor sagde hun stille og godslig, uden en eneste bitter Tanke paa Forgjængeligheden af al jordisk Skjønhed: „Græd ikke du, lille Maja, du skulde se mit Portræt."

En Morgen steg Solen rød op af Havet, rund og stor som et Vognhjul, og den Dag blev det meget varmt. Antonie og Marie tog sine Kurve og gik ud for at plukke Finmarksbær. Det var saa vakkert, saa stille i Lundene, under Birk og Or var Skyggen saa herlig sval. De store, mørkerøde Bær glimtede frem under de tætte Blade ved Kanten af Tuerne; — nei, saadanne Bær havde Smaapigerne aldrig plukket, saa svulmende, deilige og saftige var de. Jo mere de fordybede sig i Løvskoven og de duftende Enge, der endnu var uslagne, des flere Bær fandt de, og des hurtigere fyldtes Kurvene. Det var uhyre morsomt, og saa blev de ved at plukke til langt ud over Middagstid.

„Nu kan det være paa Tide at gaa hjem igjen; Solen begynder jo at brænde saa hed som en Bagerovn," sagde Antonie.

„Vent lidt endnu," sagde Marie, „jeg mangler bare tyve Bær, saa har jeg Kurven fuld." — Og saa gik de videre fra Tue til Tue.

„Her har jeg aldrig været," sagde Antonie. „Ser du den gamle, forfaldne Stue der mellem Trærne, den ser ud,

som den kunde være Tomtegubbens Slot. Tænk du, at man endnu lader Troldene blive boende paa vor vakre Ø."

„Stuen er styg og gammel," svarede Marie, „men vi skal ikke foragte den for dens Alderdom. Mormor er ogsaa styg og gammel, men hun er alligevel saa god og har været saa vakker, da hun var ung."

„Aa, Tøv! slig en gammel Lade," lo Antonie.

„Men nu maa vi gaa hjem; for det er min Tur at stelle til Aftens."

„Det er let sagt, men hvilken Vei skal vi gaa?"

„Kom hid! til venstre."

„Du tager feil, det er til høire."

„Det var jo herfra, vi kom!"

„Men først bøiede vi en god Stund til venstre. Ved du, Marie, vi har forvildet os."

„Netop det samme tror jeg, Antonie."

„Hvad skal vi nu gjøre?"

„Vi gaar langs Stranden, saa kommer vi tilslut frem til Albano."

„Ja, imorgen! ved du ikke, at Øen er en hel Mil i Omkreds?"

„Uf, hvor kjedeligt, og nu begynder det at regne."

„Der stiger en kulsort Sky over Solen; det bliver et forfærdeligt Uveir."

„Det brager i Skyerne . . . Saa du Lynet, Antonie?"

„Draaberne falder saa store som Kirsebær!"

„Og vore nye Klæder!" Og de to unge Piger begyndte at springe alt, hvad de orkede, uden saa nøie at vide hvorhen. Men Regnet faldt stridere og stridere, de flammende

Lyn fulgte tættere og tættere paa hinanden, gjennem Skyerne rullede Tordenen med en skarp, bragende Lyd, ligesom naar en tung Vogn farer over en stenlagt Gade, det var et rædsomt Veir.

„Nu orker jeg ikke mere," sagde Antonie, gjennemvaad, udmattet og bleg af Forskrækkelse.

„Lad os hvile her under den høie Birk," sagde Marie.

„Nei, nei! har du ikke hørt, at Lynilden ofte slaar ned i høie Træer?"

„Det er sandt, vi maa springe videre."

Og saa sprang de. Men en Stund efter var de netop paa det samme Sted, hvor de havde begyndt.

Nu blev de stakkels Smaapiger ilde tilmode. Antonie greb fat i en Træstamme og sagde: „Nu gaar jeg ikke længer, om saa Lynet slaar ned over mig."

Marie begyndte at græde.

Men i det samme lettede den tunge Sky sig et Øieblik, og Smaapigerne saa ganske nær ved sig paa Høien den halvtforfaldne Væg af den gamle Stue.

„Kom, Søster!" raabte Marie, og begge var i mindre end to Minutter under Tag.

Hvorfor skulde Antonie nys ytre sig saa foragtelig om den brøstfældige Bygning? Der saa urydbigt ud, — det er sandt, og naar man sammenlignede den med Albano, kunde der være meget at bemerke; men for Uveiret fandt man her et gjestevenligt Ly, og naar man bare ikke holdt sig for nær Krogene, hvor Regnet dryppede ind igjennem det halvaabne Tag, saa kunde man sidde ganske tryg og vel forvaret.

„Her har vi det jo som Perler i Guld," lo Marie, som altid var fornøiet med lidet. „Ser du, Tomten har ventet fremmede, hvorfor skulde han ellers have bredt friskt

Løv over Gulvet og lagt ferskt, duftende Hø i Sengene? Nu kan det regne og lyne: Stuen har alt døiet mangen en Skur i sine Dage."

„Her har været Fiskere før idag," bemerkede Antonie, „og ret som det er, har vi dem. De har lagt en Jernpande igjen paa Gruen, og derborte ser jeg Hovedet af en Abbor."

„Bare vi havde lidt Ild, saa vi kunde faa tørret vore Klæder."

„Lad se! Jo, der gløder endnu et Kul i Asken."

„Blæs, Antonie! Puh! Nok engang. Puh! Nu fængede det; og Spaanerne brænder prægtig. Her ligger et Par Stykker gammel tør Or, vi skal faa en prægtig Ild. Her er nok et Stykke . . . . se saa; jeg sagde jo, at vi havde det som Perler."

Medens Marie talte saaledes for at opmuntre Søsteren, havde hun virkelig været saa heldig at faa tændt et klart brændende Baal. Det sprakede og gnistrede af den gamle Or, som var kommen i Brand, og snart var begge Smaapigernes Klæder næsten tørre. De vilde nu paa Maafaa søge at finde hjem igjen, men Regnet faldt tæt og stridt; i sligt Veir var det umuligt at gaa ud paa vildsomme Veie i høit Græs.

De maatte da vente, og for den ventende bliver Tiden lang. De gav sig til at undersøge Stuen nærmere; hvem ved, hvad de der kunde opdage!

Antonie fandt paa den gamle af Røg og Støv sværtede Væg baade rørende og løierlige Vers, som hun deklamerede med komisk Høitidelighed. Et Vers lød saaledes:

Farvel, forglem ei mig!
Hvad Livet end mig skjænker

Paa dig, paa dig jeg tænker,
Beate Sofie, paa dig.

„Beate Sofie, det er jo Mormors Fornavn!“ raabte Marie.

„Der er vel mange andre end Mormor, som kan have hedt Beate Sofie,“ svarede Antonie og blev ved at deklamere op og ned af Væggene. Men til Slut blev det skummert, saa at hun ikke mere kunde se, og da satte begge Søstrene sig igjen ved Gruen.

„Ved du hvad?“ sukkede Marie.

„Nu?“

„Vi maa blive her i Nat. Slig som det holder paa at regne og lyne, kan vi ikke gaa ud og forvilde os i Skoven, nu Natten stunder til.“

„Ak nei!“ sukkede Antonie. „Men jeg er sulten.“

„Det ved jeg Raad for,“ svarede Marie (hun vidste Raad for Alting). „Jeg har læst i en Bog, at Araberne i Ørkenen ofte nøier sig med en Haandfuld kogt Ris til Eftasverd.“

„Enerris eller Birkeris?“ drillede Antonie. „Hvad agter du at koge Suppe paa?“

„Vent, skal du se!“ Og nu tog Marie af sin Lomme en Haandfuld Risengryn; hun pleiede at spise dem tørre, som Smaapigerne gjerne gjør, før de har traadt sine Barnesko. Derpaa tørrede hun Panden ganske ren, satte den ud i Regnet, fik lidt Vand i den og lagde saa Risengrynene op i for at koges. En Stund efter var de færdige, og da hun saa havde presset lidt Bærsaft over dem, smagte de fortræffelig.

„Du ved altid Raad, du,“ sagde Antonie.

Nu søgte Smaapigerne ud den reneste Seng, hvor der fandtes aldeles tørt Hø, og lagde sig der til Hvile, efterat de først havde forsøgt at stænge Døren, saa godt de kunde.

Snart sov Antonie godt.

Men over Maries Øine kom ingen Blund; hun tænkte paa, hvor urolige deres Forældre nu maatte være for deres Skyld. Hun tænkte paa gamle Mormor, paa Versene til Beate Sofie og tusinde andre Ting, som kommer i en ung Piges Tanker, naar hun ikke kan faa sove. Hun forsøgte alle de Kunster, hun kunde, for at lokke Søvnen over Øienlaagene. Hun tænkte paa det kjedeligste hun vidste, den gamle snusende Kaptein, som altid vilde kysse hende med sin tandløse Mund; — hun tællede fra en til tre hundrede og tre og tredive; Ingenting hjalp.

Tilslut vendte hun sig om. Da faldt hendes Blik paa den mørke Krog der midtimod. Her lyste noget saa klart som Ild, og alligevel var Lyset blegere og hvidere end Ildskinnet. Hvad var det? „Skulde jeg virkelig have ladet en Glo fra Gruen falde did?“ tænkte hun.

Det maatte hun undersøge. Hun stod op og gik derhen. Nei, det var ikke Ild, det var intet andet end det gamle, halvraadne Træ, som lyste i Mørket. Marie morede sig en Stund med at se paa det. Da fik hun et Stykke derfra Øie paa et andet lidet Punkt i Væggen, som ogsaa lyste, men med et endnu hvidere Skin. „Det er ogsaa raaddent Træ,“ tænkte hun og tog paa det med Haanden. Men nei, det var en liden Ring, som sad der, og som var stukket dybt ind i Vægsprækken. Med Møie fik hun den ud og saa nu, skjønt det var mørkt, at Skinnet kom fra en liden Diamant, som var indfattet i Ring-Pladen. Hvilket Fund! Det var en stor

Taalmodighedsprøve for Marie, at hun ikke strax kunde faa betragte Ringen nærmere; hun trykkede den ind paa sin Finger og gik tilsengs igjen. Nu lod ikke Søvnen længe vente paa sig. Ole Lukøie tog hende ved Haanden og førte hende sytti Aar tilbage i Tiden; der saa hun gamle Mormor i Syttenaarsalderen, munter og glad, kjærlig og vakker, som Marie selv . . . . Hun sidder her i den samme gamle Stue, hvor Marie nu sover; men Stuen er hvid og ny og vakker den ogsaa! Og ved Siden af den syttenaarige Mormor staar en vakker Gut paa tyve Aar i Sømandsdragt. De renser Bær, de ser paa hverandre. . . . . hvilke klare, venlige Øine! Var det gamle Mormors Øine? . . . . Ja, ja, det var de samme, men for sytti Aar siden! . . . Da tager den vakre, lyse Gut hendes Haand, styrter ud — og seiler bort over Havet. O, hvor gamle Mormor græder . . . . (altid siger jeg gamle Mormor, hun er jo sytten Aar!) . . . . O, hvor hun græder, den yndige, unge Pige! Der kommer hendes Søskende ind i Stuen, alle med Kurve fulde af Bær . . . . de slaar en Ring om gamle Morm . . . . om den elskede unge Søster, de danser om hende, de vil trøste og glæde hende, men hun græder . . . . græder og ser bort mod den blanke, blaa Havrand, som taber sig i Nord.

Marie vaagnede og saa sig om. Borte var den unge Pige, som græd; borte var Gutten, borte den nye vakre Stue. Hjemme i Albano sad gamle Mormor nittiaarig og blind, og Marie laa i den forfaldne, graa Stue, hvis Vægge truede med at styrte ind over hende. Hun følte sig saa underlig om Hjertet.

Alligevel sank hun atter hen i de venlige Drømmes Arme, og nu førte de hende sytti Aar frem i Tiden. Hvad

ser hun! Er det Den? Hvor ulig sig selv, og dog hvor lig. Borte er den gamle Stue, sporløst forsvunden, uden at nogen levende Sjæl ved, at den har været til; kun Marie ved det, hun alene. Paa det Sted, hvor Stuen havde staaet, og hvor Løkkerne havde staaet, og over den hele fordums grønne Ø strækker sig nu Gader og Torve og høie Huse, Vognene ruller, det vrimler af Mennesker, der er Liv og Larm; Byen er flyttet ud fra sin gamle Plads paa Fastlandet og er bleven fire Gange saa stor, folkerig og velstaaende . . . ak, men hvor er de prægtige Finmarksbær, de liflige Sangfugle i Lundenes ensomme Fred? De er flygtede for Larmen, de trives ikke i de sirlige Haver, som er anlagte overalt langs Stranden. Se der kommer en meget gammel Kone, omgiven af sine Børneborns Børn. Hun er lam paa Foden, hun kan ikke mere gaa, hun bæres i en Stol; hun kan ikke høre, men hun er alligevel ikke blind som gamle Mormor. Hun ser saa god, saa elskværdig ud i sin høie Alderdom; sig, hvem kan det være? Marie ser hende i Drømme, betragter hende nøie, holder af hende, kysser hendes Haand, men kjender hende ikke . . . da hvisker en Stemme i hendes Øre: det er dig selv, det er Marie om sytti Aar! . . . . Da farer Marie sammen i Søvne, hun bliver igjen saa underlig om Hjertet, hun vil græde baade af Sorg og Kjærlighed; men hun kan ikke . . . hun føler sig saa gammel, saa gammel, hun er jo den lamme og døve nittiaarige Kone, som sidder der i Bærestolen . . . hun ser tilbage, langt tilbage, hun staar nu paa det Sted, hvor fordum den gamle Stue havde staaet, og hvor der nu hæver sig et lidet Lysthus med lyserøde Silkegardiner og en liden Vimpel paa Taget. Hun siger til sine Børneborns Børn: „Vil I tro, at her fordum stod en gammel, forfalden Stue,

som havde saamange, mange Minder at fortælle; for hundrede og fyrti Aar siden stod her paa samme Sted min Mormor og sagde Farvel til en glad Gut, som for bort over Havet og aldrig kom igjen . . . . og for sytti Aar siden, da jeg selv var ung og kun et Barn, for jeg og min Søster Antonie vild i Skoven. Vi sov om Natten i den gamle Stue, og jeg fandt der en Ring . . . da var jeg sytten Aar! . . . Og den unge Pige, som stod nærmest den unge vakre Marie . . . nei! hvad siger jeg, den nittiaarige, visne, lamme og døve Kone! . . . den unge Pige saa forbauset op mod den gamle i Bærestolen og sagde barnlig og uskyldig: „Er det muligt, at Mormor ogsaa har været sytten Aar?"

Da blev Marie atter saa trang om Hjertet, hun saa en Taage lægge sig over Lysthuset med de røde Silkegardiner og Vimpelen paa Taget, og Taagen indhyllede alle Gjenstande, ogsaa den gamle i sin Bærestol og Børnene, som pluddrede omkring hende . . . og Marie vaagnede i det samme og kjendte varme Taarer paa sine Kinder. Forskrækket stod hun op . . . Var hun virkelig saa gammel og vissen og sammensunken, som hun nys havde seet sig selv i Bærestolen? Ak nei, hun var lige ung, lige let paa sin Fod, hendes Kinder var fine, varme og røde; hun saa paa sine Hænder, de var lige bløde og hvide som før! Ja hun var endnu sytten Aar; hvad hun havde seet, hvad der saa forunderlig havde rørt hendes Hjerte og fremkaldt hendes Taarer, det var en Drøm altsammen!

Var det bare en Drøm?

Ja! Nu skinnede jo Solen saa muntert ind gjennem de sprukne Ruder i den gamle graa Stue, Lynilden og Regnet

var ophørt, og en liflig Duft bares ind til hende fra de friske Lunde.

Marie for med Haanden over sin Pande. „Det var en Drøm," sagde hun til sig selv, „en underlig Drøm!"

Endnu sov Antonie, Marie vækkede hende med et Kys, og saa skjørtede de op sine Klæder og sagde Stuen Farvel. Men de havde ikke gaaet langt, før de et lidet Stykke ude paa Søen saa en Baad. Der sad deres Fader, som var bleven bange, og som selv havde roet ud for at søge.

I mindre end en Time naaede de Albano.

Antonie havde meget at fortælle, da hun var hjemme igjen, om Tordenveiret, om den uryddige gamle Stue, om de løierlige Vers paa Væggene. Men Marie gik strax til gamle Mormor, tog hende i Favn, kjælede for hende og bedækkede hendes visne Hænder og hendes furede Ansigt med sine Kys. Hun kunde ikke glemme sin Drøm, hun tænkte bestandig: som jeg er, har ogsaa Mormor været; som Mormor er, skal ogsaa jeg blive; og saa tænkte hun paa den vakre Sømand, som for bestandig for bort over Havet, og hun tænkte, — jeg vil ikke sige paa hvem, og hvor forunderligt det maatte være om sytti Aar at tænke tilbage paa ham og paa alle disse deilige Ungdomsdage, som hun nu havde leget bort i Glæde. Da steg Taarerne igjen op i Maries milde Øine, de stod jo der bestandig paa Lur, saa ofte hun var sørgmodig eller meget glad, den varmhjertede, elskelige Marie!

„Tænk, Mormor," sagde hun, „jeg har været i den gamle Stue; der stod Mormors Navn paa Væggen, og hele Natten har jeg drømt forunderlige Ting om Mormor."

Men den gamle hørte hende ikke, hun holdt blot Maries Haand i sin og kjendte opmerksomt paa Diamantringen, som sad paa Ringfingeren. „Ringen . . . Ringen! . . .“ sagde hun med dirrende Røst. „Hvorfra har du faaet Ringen?“

„Den fandt jeg i den gamle Stue; den var stukket dybt ind i en Vægsprække.“

„Det er den, det er den,“ udbrød den gamle, bøiede sig ned, kyssede Ringen og trykkede den ind paa sin visne Finger. „Tak, Maja min! Det er den, ja, ja! netop den! Jeg søgte den igaar, jeg søgte den hele Dagen, og det var umuligt at finde den.“

„Igaar, Mormor? Igaar?“

„Var det ikke igaar? Nei, du har Ret, det er flere Uger siden. Det var, da han drog bort.“

„Var det den unge, vakre Sømanden i den blaa Trøie?“

„Ja, just ham! Kjender du ham?“

„Han, som rensede Bær med Mormor i den gamle Stue og siden for bort over Havet?

„Netop ja . . . du ved kanske ikke, at vi holdt meget af hverandre. Vi havde holdt af hverandre, alt siden vi var smaa; han var jo bare tre Aar ældre. Han var for mig som en Broder, men han holdt mere af mig, end man holder af sin Søster. Da han for bort for nogle Uger siden, sagde han til mig: „Beate Sofie, du holder ikke af mig, som jeg holder af dig. Jeg farer nu bort og kommer kanske aldrig tilbage. Men her i Stuen har jeg gjemt den Ring, du saa igaar; søg den! den er din. Naar du igjen har Ringen i din Haand, da kan du begynde at vente mig; men finder du den aldrig, saa ser vi aldrig mere hinanden igjen.“

„Søgte Mormor Ringen?"

„Om jeg søgte den? Dag og Nat, Nat og Dag; men jeg fandt den aldrig. Jeg søgte den Sommer efter Sommer, og han kom aldrig tilbage. Sig mig du, Maja min, det er kanske længe siden han for bort? Kanske flere Maaneder?"

„Ak, Mormor! . . . det var for sytti Aar siden."

„Sytti Aar! . . . Barn, du har Ret, det tænkte jeg ikke paa. Hin Dag er for mig som igaar. Alt, hvad der ligger imellem, har strømmet forbi mig som en Flod, og jeg er bleven ensom tilbage paa Stranden. Sig mig, hvad staar der skrevet bag paa Ringen?"

„1772. Jeg kommer til dig."

„Han kommer til mig. Ja nu ved jeg, at han kommer! Nei, ikke han til mig, men jeg til ham. Han er i de lyse Verdener, hvor ingen Afsked mere findes. Der skal ogsaa jeg snart være. Da kommer han til mig! . . ."

„Nei, Mormor, du faar ikke dø fra os."

„Sørg ikke du, Maja min, den lange Dag har sin Aften saavelsom den korte. Men ligemeget om Dagen har været kort eller lang, naar bare hver Time har ført os nærmere til Guds Rige. Da møder En Kvelden med Glæde og Hvilen med Ro, og den evige Morgen gaar salig op over det forgangnes Nat."

Saaledes talte gamle Mormor med en saa himmelsk Fortrøstning, som kun den kan have, der har prøvet meget og dog har bevaret sin Tro til Enden. Da næste Sommer kom, grønnedes allerede det unge, spæde Græs paa hendes

Grav. Men Antonie og Marie reiste med sine Forældre igjen ud til Øen, og det var paa samme Tid i August.

„Kom, Søster!" sagde Marie, „lad os se, om den gamle Stue findes endnu!"

„Gjerne det," sagde Antonie; „men nu skal vi tage sikkert Merke paa Veien, saa vi ikke gaar vild." Og saa gik de.

Da de kom til den vakre Høi ved Søen, fandtes den gamle Stue ikke mere; den var styrtet sammen under Novemberstormene forleden Høst, og en Del af Stokkene havde man slæbt bort; andre, som var mest raadne, laa der endnu, ligesaa den store Graastenshelle, hvor Smaapigerne havde kogt Risengryn. Myggene dansede nu, som før, over den lille Ruin, og den nedgaaende Sol kastede sine milde Straaler af Guld over de gamle Minders forladte Hjem.

„Hvad ser jeg!" raabte Antonie. „Tomtegubben er husvild, hans Slot er ramlet ned, og nu flytter han kanske sit Hjem til Albano!"

Marie hørte hende ikke. Hun saa paa Stuens østlige Levninger; Solens Guldglans laa over dem som et Fremtidshaab, og hun sagde sagte ved sig selv: „Om sytti Aar ligger her en stor By med Skibe og Fabrikker, og her paa dette Sted staar et lidet Lysthus med Vimpel i Toppen og lyserøde Silkegardiner. Da mindes ingen mer, at her har staaet en gammel Stue, hvor gode, glade Mennesker har boet . . . . En gammel Kone er den eneste, som mindes det. . . ."

„Kom, Marie, kom!" raabte i det samme Antonie. Her voxer de allerdeiligste, rødeste, prægtigste Finmarksbær. Se, hvor de skinner! Kjend, hvor de dufter! Aa,

jeg ved ikke noget herligere paa Jorden end rigtig store, klare, mørkerøde Finmarksbær. Synes du ikke det samme? hvad?"

„Jo, Jo! lad os plukke!" sagde Marie og lo. Og i denne barnefriske, yndige, uskyldige Latter forsvandt baade Fortid og Fremtid.

Tornrose.

Et Eventyr i tre Afdelinger.

Personerne i Første Afdeling.

Kongen.
Tornrose som Svøbebarn.
Hofmarskalk von Cirkel.
Overhofmesterinde Kunigunda.
Overkokken.
Sam, i Tjeneste hos Overkokken.
Den kongelige Amme.
Hulda, Klara, Sol, Stjerne, Maane, Lysøie, } gode Feer.
Feen Mørkøie, Dødens Datter.

Desuden Hofdamer, Hofmænd og Tjenere, saamange, som Kongen har Raad til at holde.

Handlingen foregaar i det kongelige Slot.

Første Afdeling: Faddergaverne.

Overkokken (svingende med en Guldslev). Holloi! Findes her et ordentligt Menneske med saamegen Forstand som en mager Kalkun? Hele Slottet er forrykt, hele Riget er en Sværm af opskræmte spanske Høns. Den ene flakser hid, den anden did, og ingen bryder sig om den kongelige Middag. Sam, Sam! hvor holder du til?

Sam (springer ind). Strax.

Kokken. Ja saa! Er du der, Sodnæse! Vil du tage Foden paa Nakken og udføre mine Befalinger!

Sam. Jeg springer, jeg flyver. Hvad befaler Overkokken?

Kokken. Sam, det er idag en merkværdig Dag. Sig, man skal slagte sex Oxer med forgyldte Horn og sexten extrafede Gjødkalve. Lad Mestermanden halshugge to Dusin Kapuner. Fremdeles: femti smalbente Kyllinger; vor naadige Konge synes om Kylling med Pickles og spansk Peber. Videre: nogle Spand Buljon med Hummerposteier o. s. v.

Sam. Nei, vær saa god at vente lidt! Sexten smalbente Oxer! Sex Kapuner med forgyldte Horn, femti Hummer-

posteier, sex Spand Pickles — med Buljon og spansk Peber . . . og saa videre.

Kokken. Hør efter, hvad jeg siger! Lax, Flyndre, Sardiner, Østers og andre Havets Indvaanere. Endvidere: Salater, Agurker, Rødbeder, Makaroni, Asparges og diverse Grønsager. Endvidere: Isbjerge store som Chimborazo; Krokaner, høie som Babels Taarn; Geleer som det røde Hav og tilslut Kager! Husk endelig Kagerne. Vor naadige Dronning synes urimelig godt om Kager.

Sam (tæller paa Fingrene). Lax, Flyndrer, Agurker, Rødbeder, Isbjerge, Krokaner, Kager og andre Havets Indvaanere . . .

Kokken. Glem ikke Kagerne! Folket derude maa vi ogsaa gjøre tilgode. Gaa hen til Lappeskrædderens Næpeland, ryk op alle Næperne, skræl dem og stuv dem; vort brave Folk har Appetit. Tag Bagerens Bønner, gaa saa til Skomagerens Kaalsjord, vælg dig ud hundrede Kaalhoveder og kog dem sammen med en af Brandvagtens Høner, forat Folket kan faa en kraftig Kjødret. Kongen betaler, naar han faar Raad. Alt dette skal være færdigt om en Time.

Sam (springer). Strax.

Kokken. Hør, vent lidt! Hvad har du i Løn, Sam?

Sam. Tre Gange Mad og sex Gange Stryg om Dagen, det ved Overkokken.

Kokken. Min kjære Sam, du har forlidet at gjøre, du maa faa større Løn. (lugger ham).

Sam. Tusend Tak. Men hvad betyder nu alle disse Gjestebudsgreier, Herr Overkok?

Kokken. Hvad de betyder? Ved du da ikke, Klodrian, at det idag er en stor Dag, en rigtig Hædersdag for vor naadige Konge og hele hans Rige?

Sam. Nei, det ved jeg rigtig ikke, Herr Overkok!

Kokken. Naa, saa skal jeg vispe din storknede Forstand! Du kan vel skjønne, at en Konge uden Arving er som en fin Middag uden Efterret.

Sam. Jeg kjender mange, som synes bedst om at begynde med Efterretten.

Kokken. Nu ved hele Riget, at vor naadige Konge og Dronning hidtil ikke har været saa heldige at faa nogen Arving, førend Feen Lysøie igaar hentede Dronningen den allersødeste lille Prinsesse . . .

Sam. Det er Efterretten.

Kokken. Rigtig, Gutten min! Idag skal hun kristnes; derfor er hele Riget i Bevægelse, derfor er her Gilde, og derfor skal Folket faa Næper og Kaal. Sex Feer er budne til Fadder og kommer med prægtige Faddergaver. De skulde vel egentlig være syv, for der er jo ligesaa mange Feer, som der er Farver i Regnbuen; men Kongen har ikke mere end sex Guldtallerkener foruden sin egen og Dronningens. Overhofmesterinden Kunigunda var af den Mening, at Feer umulig kunde spise paa andet end Guldtallerkener, og derfor bad man ikke Feen Mørkøie, som er den syvende.

Sam. Montro Madamen bli'r stødt? Man siger, at Mørkøie ikke er god, naar hun bli'r vond.

Kokken. Ja, hvem kan hjælpe for, at den syvende Guldtallerken er reist til Bloksberg? Men staar du ikke her og prater Tiden bort, (lugger ham) mens Kongen og hele Hoffet hvert Øieblik ventes hjem fra Kirken! Vil du tage Syvmilstøvlerne paa!

Sam (springer bort). Strax.

Kokken (alene). Det er da ubegribeligt for en slet Hukommelse slige Gutter har. Her giver jeg ham den simpleste Sag af Verden at udrette, og saa skammer han sig ikke ved at hefte mig med sit enfoldige Prat. Kjære Venner, er her nogen af eder, som tænker at blive Overkok, saa maa han for al Ting skaffe sig en Gut, som det er muligt at faa Skik paa. (gaar).

Overmundskjænken (kommer, trækkende Sam ved Øret). Aha! din Dagdriver, kneb jeg dig endelig! du har heller ikke en Smule at bestille, du driver Dank fra Morgen til Kveld. Pak dig ned i Kjælderen og tap femti Krus af Hans Majestæts hundredaarige Cypervin; saa fylder du tohundrede Kander med gammelt Øl og agter dig vel for at spilde en eneste Draabe; saa polerer du Guldtallerkenerne og Sølvbægrene, saa der ikke findes et eneste Støvgran paa dem, og saa springer du til Hofapothekeren efter femten Flasker Likør. Alt dette skal være gjort paa en halv Time. Den lille Prinsesse kristnes idag, skjønner du det?

Sam. Brrr... To hundrede Kander Cypervin tappes

i gammelt Øl, pudse Guldtallerkenerne, saa at femten Flasker Likør spildes paa en halv Time. . . strax. (Springer bort).

Mundskjænken. Overkokken skjæmmer bort hele Tjenerskabet. Kjære Venner! om nogen af jer tænker at blive Overmundskjænk, saa raader jeg ham at have Øie med sine Folk og give dem en Ting ad Gangen at gjøre, ellers gjærer det over som ferskt Øl. (Gaar).

Hofmarskalk von Cirkel (kommer ind, trækkende Sam i Luggen). Saa, man understaar sig at smutte bort, naar Øvrigheden har noget at befale? Han er en Dagdriver, et Drog, en Lad-Hans. Han har den Ære at tjene Hs. Majestæt, vor allernaadigste Konge, og skal vise tilbørlig Iver i Tjenesten! Nu gaar han strax ud og feier Slotsgaarden, støver Matterne, rydder Trapperne, pudser Lakeiernes Bukkeskinds Støvler og blanker Spænderne paa Kammerternernes Sko. Saa vasker han sit simple Ansigt, før han understaar sig at fremtræde for den allernaadigste lille Prinsesse, Hendes kongelige Høihed, som snart naadigen vil lade sig bære hid med sine høie Gudmødre og hele det øvrige Hof. Alt dette skal være gjort paa et Kvarter, forstaar han?

Sam. Trapper, Matter, Støvekoste, Lakeier, Kammerpiger i Bukkeskinds-Støvler. . . strax! (synger):

Hvad maa et Menneske høre?
Sam har jo intet at gjøre,
Sam er et Drog, han er søvnig og lad.
Sam har en Løn af de største,
Sam skal faa mer med det første,
Mere Juling og mindre Mad.

Hofmarskalken. Hvad er det for en upassende Vise, han understaar sig at foredrage i høie Øvrigheds Nærværelse?

Sam (synger):

Oxer og Laxer og Høner,
Kager og Næper og Bønner,
Cypervin og en fin Likør!
Aa, for et Leven og Bulder!
Sam bærer alt paa sin Skulder,
O, den Sam, Sam, som intet gjør!
(springer bort.)

Hofmarskalken. Der ser man Følgerne af at være nedladende mod simple Folk. Vor naadige Konge er paa min Ære altfor populær. Pøbelen begynder at tage sig en Mine og te sig, som om den var høifornem, og det kommer af, at Folket har forlidet at gjøre. Men se, der kommer det store Tog fra Kirken! Vagt i Gevær!

(Gardemusikken spiller den kongelige Marsch, og hele Hoffet træder ind i Procession. Først Herolder og Soldater, saa Kongen, Overmundskjænken og Rigets høie Herrer, saa Prinsesse Tornrose, baaren paa Armene af den kongelige Amme. Prinsessen har et Slæb, saa langt, at det maa bæres af fire Hofdamer, derpaa følger Overhofmesterinde Kunigunda, hvis Slæb bæres af to Hofdamer, derefter Kammerherrer, Kammerjunkere, Kavallerer og Damer, Madamer og simple Folk, som skal raabe Hurra.)

Hofmarskalken. Leve Kongen! Hip, hip, Hurra!

Folket. Hip, hip, Hurra!

Hofmarskalken.

Endnu ikke Folket ved,
Hvad det høie Barn skal hede;
Tør i Underdanighed
Deres Majestæt jeg bede, —

Vil De naadigen tilstede
Mig at bringe Folk Besked
Om det Navn, hun døbtes med?

Kongen. Tornrose, min kjære Hofmarskalk, Tornrose. Nu væk med alt unødigt Krus! Pigen er velskabt og behøver ei at udstafferes. Overhofmesterinde! Hvad er det for et forfærdeligt Slæb, som De har hængt paa Barnet? Hun er jo udstyret som en Papirdrage med Hale.

Overhofmesterinde Kunigunda (for sig selv).
At en Konge slig kan tale,
Er i Sandhed en Skandale.
(høit.)
Hvor den Lignelse var prægtig!
Det er Vid, som der er Vegt i!
Ha, ha, ha! En herlig Skjemt,
Sjelden hørt og aldrig glemt.
Men da denne Dags Heltinde
Skal bli' Modens Hersterinde
Og om Smagen naadig verne,
Bør man alt i Vuggen finde
Hendes Naade høist moderne.

Kongen. Se, det kalder jeg en betimelig og smuk Opdragelse.

Den kongelige Amme. Naadige Frue! Tulla vil have Mad.

Kunigunda.
Kalde hende Tulla! Amme,
Fy! hun burde ret sig skamme.
(fornemt):
Det Prinsessen mon behage
Nu sit Maaltid ind at tage.
(Prinsessen skriger).

Ammen.

Ak det raader ikke jeg for.
Hvad montro hun nu er lei for?
Nu behager hun at pibe.

Kunigunda (til Prinsessen):

Hendes Naade bør begribe,
At det ikke passer sig
For det hele Hof at pibe.

Ammen.

Jeg skal stagge Tulla jeg.

Hofmarskalken.

Som vor høie Konges Tolk
Jeg kundgjør for Land og Folk:
Kongens ædle Barn har kaaret,
Da hun frem til Daab blev baaret,
Navnet Tornerose — hip!

Folket. Hip! hip!

Kongen. Hold Mund, Hofmarskalk! Der kommer Barnets Gudmødre i Sølvvogne med hvide Svaner for. Er alt i Orden til deres Modtagelse?

Hofmarskalken.

Alt, o Konge, er parat!
Sam faar springe, den Krabat.

Kongen. Mundskjænk! Er min bedste Cypervin kommen paa Bordet?

Mundskjænken.

Ja, hvis ikke, var det Skam!
Jeg har gi't Besked til Sam.

Kongen. Mesterkok, er Maden færdig og Guldtallerkenerne i Orden?

Kokken.

Hvis vi ei af Sam bli'r lurt,
Skal det gaa, som det var smurt.

Sam (kiger ind gjennem Vinduet).
Sam skal danse i Galop;
Men om Sam nu siger: stop!

Ammen.

Bys, Bys! Tulla min!
Nu faar hun se Gudmor sin.
Gudmor er saa fin og grand,
Svaner sex hun har i Spand.
Silke, Sølv og Spænde
Tulla faar af hende.

(Hoffet trækker sig tilbage, og Feerne kommer ind, en ad Gangen, alle med Kroner og Tryllekviste; med disse berører de, den ene efter den anden, Tornrose).

Feen Hulda (i grøn Klædning).

Alla mia vanda vej!
Godhed vil jeg skjænke dig;
Godhed, Omhed, Barnesind
Skal slaa Krans om Panden din;
Aldrig sees i disse Sale
Taarer, som ei du vil svale,
Sorger, som ei du vil lindre,
Smerter, som ei du vil hindre;
Andres Byrder skal du fjerne,
Andres Lykke skal du verne,
Andres Fryd i Barmen gjem
Og din egen Glæde glem!

Feen Klara (i hvid Klædning).

Liga lux arundimand!
Jeg vil give dig Forstand.
Klare Tanker vil jeg give,
Visdom skal dit Smykke blive!
Al Naturens Skjønheds-Vælde,
Skov og Dyr og Hav og Fjelde,
Kundskab, ædelt Sind og Ære
Skal min Tornerose lære.
Til din Tale Jordens Vise
Lytte skal og høit den prise;
Aldrig dog du tænker paa,
At du Alting kan forstaa.

Feen Sol (i rød Klædning).

Ronda minna alchi denk!
Skjønhed er min rige Skjænk!
Skjønhed er som Skum paa Bove, —
Sæl er den, som mer kan love!
Dog skal ei min Gave vrages;
Til din Ynde Hjerter drages,
Naar du slaar dit Barnevie
Ydmyg op imod det høie,
Blomsten lig, som ved ei, Duften
Af dens Bæger fylder Luften, —
Denne uskyldsfulde Magt
Har jeg Tornerose bragt.

Feen Maane (i gul Klædning).

Langa lintelinga duld!
Jeg dig gi'r det gule Guld.
Rigdom skal du ogsaa eie,
Skjønt kun lidet den kan veie
Mod en Skat, som mer betyder;
Men naar Hjertets Røst du lyder,

Forat stanse Armods Klage,
Skal du have Guld at tage.
Læske skal du tørre Tunger,
Slukke Tørst og stille Hunger.
Derfor vær mod Nøden huld,
Aldrig tømmes da dit Guld.

Feen Stjerne (i violet Klædning).
Via vita andrasiv!
Langt jeg gjør dit Jordeliv!
Det er heller ei det bedste;
Derved ei dit Haab du fæste!
Norner Livets Traade spinder,
Ei bestandig Fryd du finder.
Men til Nornerne vi bede,
Du, som er saa manges Glæde,
At du maa i lange Tider
Gjøre lyst for hver, som lider.
Da velsignet bli'r dit Fjed
Til dit sidste Hvilested.

Feen Lysøie (i blaa Klædning).
Solami adonavej!
Kjærligheden giver jeg,
At du kan dit Liv forskjønne,
At du Kjærlighed kan lønne,
Kjærlighed til Herrens Himmel,
Til hver Sjæl i Jordens Vrimmel;
Kjærlighed dit Hjerte bære
Til hver ædel Daad, til Ære,
Fædreland og Fader, Moder,
Mand og Venner, Søster, Broder,
Kjærlighed foruden List;
Bedste Gaven kom tilsidst.

Kongen. Ædle, høistærede Feer, eders Gaver er i Sandhed de bedste Gaver paa Jorden; ingen Konge kan give sit

Barn saa kostbare Faddergaver. Hvorledes skal jeg tilfulde kunne prise eders Gavmildhed?

Kunigunda.

Et er glemt, saasandt jeg lever:
Være klædt, som Moden kræver!

Hofmarskalken.

Neie sirlig og med Smag,
Det er og en vigtig Sag.

Mundskjænken.

Og ved Bordet fornemt te sig,
Ei mod Reglerne forse sig.

Kokken.

Kunne skatte en Salat, —
Og ei æde som en Kat.

Kongen. Alt er nu fuldendt paa den fortræffeligste Maade. Nu staar blot tilbage at hilse de ærede Faddere med et Hurra og siden begive sig til Middagsbordet.

Hofmarskalken. Hip, hip, hip. . .

Folket. Hip, hip, hip. . . .

Kongen. Holdt! Hvem kommer der i en Vogn med sex sorte Svaner for gjennem den mørke Tordensky?

Lysøie. Det er vor syvende Halvsøster, Dødens Datter, Mørkøie. Jeg bæver af Frygt for vor elskede Guddatter.

Kokken. Ja, nu maa vi betale for den syvende Guldtallerken..

Kongen. Stille! Hun er her alt.

(Feen Mørkøie træder ind i sort Klædning og berører Prinsessen med sin Tryllekvist).

Mørkøie (til Kongen).

Alt er fuldendt nu? o nei!
Vid, I mig har glemt og krænket!
Ved I, hvad jeg vilde skjænket,
Og hvad nu jeg skjænker ei?
I min Haand jeg Gaven gjemte,
Den, som alle andre glemte,
Da de hendes Lod bestemte, —
Denne Gave: Evigt Liv!
Døgnets Daad er Tidsfordriv,
Usselt Kram, som slaaes istykker,
Naar det første Stormtag rykker.
Dødens Datter herfker stille
Ved den rette Livets Kilde,
Som er alle Væsners Rod!
Barnets Gavn du ei forstod,
Tog min Gave ei imod! —
Alt, hvad disse andre give,
Hendes Eiendom skal blive,
Skjønhed, Vid og Guldet med,
Livstid nok og Kjærlighed, —
Alting Tornerose faar;
Men naar hun bli'r femten Aar,
Se, da skal den væne Mø
Paa en Ten sin Finger skjære;
Tung bli'r Skjæbnen, I maa bære! —
Ind hun slumre skal —

Kongen.

Og dø?
Er der intet, som kan baade?
Svar mig: Er der ingen Naade?

Mørkvie.

Det er Skjebnens Bud. Farvel!

(Forsvinder).

Lysvie.

Redning aner nu min Sjæl!
Skjebnens Vilje ingen vender,
Men en Gnist af Haab der brænder:
Leve længe — Løftet var . . .
Se, jeg ved et Tvillingpar,
Søvnen, Døden. Begge spreder
Glemsel over Sorg og Glæder;
Søvn er mere kort og let,
Men dog Barn af samme Æt.
Ei hun skal i Døden blegne,
Men naar Tenen saaret har,
Skal hun i en Slummer segne, —
Og med hende slumrer alle;
Hendes Søvn bli'r hundred Aar,
Førend Døden forestaar;
Og hvis da, — før Timen slaar,
Skjebnen Redderen vil kalde,
Skal til Fryd hun vaagne brat.

Kongen.

Dunkle Skjebne, svøbt i Nat!

Anden Afdeling: Tornrose.

(Samme Sal i Kongens Slot; midt paa Væggen i Baggrunden hænger et rødt Forhæng. Femten Aar er henrundne, og derfor er alle Personer femten Aar ældre, undtagen Sam, som er den samme lille Spillevink. Prinsesse Tornrose er bleven en lang Pige. Man faar se hendes Mama, Dronningen, og nogle andre nye Personer, deriblandt Prinsessens Hoffrokener, Narcissa og Levkoi, samt lille Susanne). Narcissa og Levkoi mødes i Salen.

Levkoi.

Aa, Narcissa! er det dig!
Jeg har fast ihjel mig leet;
Aa, du skulde have seet —
Gjæt! aa nei, du gjætter ei.

Narcissa.

Naa, hvad er det?

Levkoi.

Jo i Parken
Saa Prinsessen nogle smaa
Uden Sko og Klæder gaa
Barbent paa den haarde Marken;
Let og glad hun hopped did.
Først saa gav hun dem sin Hue,
Og sin Halsdug, rød og hvid,
At bevare dem for Snue.
Siden gav hun from og blid,

Sløret, Handskerne og Kappen;
Sine Sko hun klædte af
Og de stakkels smaa dem gav.
Kunigunda stod paa Trappen, —
Aa, det var et herligt Skue!
Hvor hun gren, den gamle Frue!
Knap sit Syn hun vilde tro:
Froknen uden Kaabe, Hue,
Ja — o Rædsel — uden Sko
Fløi jo som en plukket Due!
Aa, hvor Kunigunda sprang
Forat præke for den lille, —
Ak, da faldt hun — tænk, hvor ilde! —
Ud i Dammen, saa det sang.

Narcissa.

Hvem? Prinsessen?

Levkoi.

Nei, den gamle!
Endnu ser jeg hende famle. —
Strax Prinsessen var ved Haanden,
Hun hjalp Fruen ud af Vaanden;
Sine Strømper trak hun af sig, —
Tror du, Kunigunda gav sig?
Nei, nu først blev Uglelaat;
Ganske bar, — o fæle Tanke! —
Var Prinsessens Pusselanke.

Narcissa.

O, hvor hun er øm og kjærlig!

Levkoi.

Ja, fra Fod til Isse herlig!
Men, hvor vis og lærd hun er,
Det begriber ei vi andre,
Nylig saa man hende vandre

Ensom mellem Parkens Træer,
Hvad montro hun gjorde der?
Fuglene, som sladrer, ler,
Buggende paa grønne Grene,
Hende maa til Selskab tjene.
Og hun talte, from og klog,
Alle disse Fugles Sprog,
Kvirrevirr og titterli,
Se, det kjender ikke vi!

Narcissa.

Vakker er hun mer end alle.

Levkoi.

Ja, fordi hun er saa god.

Narcissa.

Rig —

Levkoi.

Men uden Overmod.

Narcissa.

Elsket —

Levkoi.

Ak, med Liv og Blod.
Hvad kan ikke hun befale?

Narcissa.

Folket siger jo, at dette
Feer skjænket har.

Levkoi.

Medrette.
Onde Tunger vil dog gjætte . . .
Kan du tie?

Narcissa.

Som en Grav!
Taus jeg er som Fisk i Hav;
Tal: jeg hører til de tætte.

Levkoi.

Altsaa Taushed maa du love!
Naar hun fylder femten Aar,
Af en Ten et Stik hun faar.
Da skal Tornerose sove
Længe, længe.

Narcissa.

Jeg forstaar.

Levkoi.

Derfor lod jo Kongen skikke
Alle Tene hid i Vaar;
De blev brændt i Kongens Gaard;
Ikke en tilbage staar,
Som kan hendes Finger stikke.

Narcissa.

Men hun bli'r jo just idag
Femten . . .

Levkoi.

Netop som du siger.
Deraf sees, hvor aabenbart
Spaamænd lyver, det er klart;
For i alle Kongens Riger
Ingen Tene findes mer;
Tornerose vaagen er,
Og den onde Spaadom viger;
Men jeg glemmer, vi skal føre
Tornerose snart til Festen.

Narcissa.

Ja, saar Kunigunda høre,
At vi intet gider gjøre,
Vist hun værre bli'r end Pesten.

Levkoi.

Du har ganske Ret. For Resten, —
Nu er Fruen tør igjen.
Lad os løbe, kjære Ven!

(De gaar).

(Overmundskjænken og Overkokken kommer ind fra hver sin Side).

Mundskjænken. Sam! Hvor er Sam? Altid skal man vente paa den dovne Slyngel.

Kokken. Sam, dit Drog! Hvor holder du til?

Sam (springer ind). Strax!

Mundskjænken. Du Dogenigt! Du sprukne Vinglas! Rap dig! Faa alt i Orden til den store Fest! Ved du ikke, det er Prinsessens Fødselsdag idag? Husk paa Nektaren! og Ambrosiaen! understaa dig bare at glemme Sølvbægerne, Tinstøbene og Olkanderne og de kinesiske Porcellænskopperne og saa videre.

Sam. Og saa videre! Og saa videre!

Kokken. Er du gal, Gut! Har du ikke allerede stegt Oxerne, kogt Hvalfisken, stuvet Gulerødderne og forsynet Krokanen med Prinsessens Navn? Hør, Gutten min, du er den værste Dagdriver, jeg nogensinde har seet.

Sam. Og saa videre! Aa, Herr Overkok! Aa, Herr Mundskjænk! Det har jeg nu faaet høre i femten Aar; og

intet Menneske udretter saa meget som jeg. Bare jeg en Gang kunde faa slippe at hede Gut! Jeg er jo en gammel Karl, Herr Overkok, fire og tyve Aar (grædende), og jeg skulde for længe siden havt Skjeg; men jeg kan ikke faa det til at voxe.

Mundskjænken. Ni Aar er du, din Slikmund! ni Aar. Du bliver aldrig ældre, du, og du ved nok hvorfor, det er, fordi du sørgede saa daarligt for Feernes Bevertning, da Prinsessen blev kristnet.

Kokken. Hvad Skjegget angaar, er det en vis Naturens Orden, at slige Kokkedrenge ikke har Skjeg. De vilde jo bare dyppe det i Saucen, naar de ligger med Fjæset nede i Stegepanden.

Sam (grædende). Var det min Skyld, at alt gik galt ved den store Middagen for femten Aar siden? Hvorfor skulde Feen Sol dømme mig til saa haard Straf, at jeg i al min Tid skulde blive en stakkels liden Kokkedreng og aldrig faa Skjeg og aldrig faa bedre Løn? Jeg holder det ikke ud længere, jeg gaar til Feen Mørkøie og beder om at faa gjæte hendes Natugler.

Mundskjænken (kniber ham i det ene Øre). Vil du forføie dig ned i Kjælderen?

Kokken (kniber ham i det andet Øre). Vil du forføie dig op i Hønsehuset?

Sam (i en ynkelig Tone). Strax! (gaar).

Mundskjænken. Det er sandt, her laa vel et Hus

ved Gildet for femten Aar siden. Jo, det var Greier! Gjesterne skulde sætte sig tilbords, og der fandtes ikke en Karaffel Vand engang.

Kokken. Ja, jeg gyser, naar jeg tænker paa det. Ikke saa meget Mad, at en Rotte kunde æde sig mæt! Lykkeligvis skyldte vi alt paa Sam. Naar man giver saa punktlige Befalinger . . .

Mundskjænken. Og naar man har saa lidet at gjøre som han . . . Men kom, min Embedsbroder, saa tager vi os en Styrkedrik, medens Sam steller alt istand til Middagen. (De gaar).

Feen Morkoie (kommer ind med en Ten).

Dødelige! O, I blinde,
Som paa egen Klogskab tror!
I vil Skjebnens Vælde binde!
Aldrig rokker I dens Ror!
Kongen her saa Skjebnen true,
Tænkte, han den kunde kue!
Han er tryg, fordi han brændte
Alle Tene, som han kjendte;
Se, han ved ei, hvad som hændte,
Ved ei, at han glemte en, —
At han Sorgen har ivente;
Denne ene glemte Ten,
Som stod skjult i fattigt Kammer,
Var ei med i Baalets Flammer;
Denne ene sikkert rammer
Tornerose, ung og væn.
(Peger mod Forhænget i Baggrunden).
Hist, hvor ingen Fod tør træde,
Hvor kun Feer har sit Sæde,
Vil jeg være skjult tilstede.

Tornerose, fagre Skat!
Se! din Skjønhed blegner brat,
Synker i den dybe Nat!
(Hun gaar ind bag det røde Forhæng).

Feen Lysøie (kommer ind).
Dødens Datter! Mørk at skue
Er dit Øies vilde Lue!
Men du skal forgjæves true!
Jeg er her for at forsvare
Tornerøses Fremtidsfjed.
Denne Valmu, ung og spæd,
Voxet op i Søvnens Gaarde,
Hende Skjærm og Skjold skal vorde.
Blot hun i sin Haand den bær,
Skal hun trodse Dødens Hær.
Ei hun skal i Livets Ørken
Kjende Heden eller Tørken.
I en let og liflig Drøm
Vugges hun paa Tidens Strøm.
(gaar).

Dronningen og Kunigunda (kommer).
Høie Dronning, jeg forsikrer,
Ganske bar var hendes Fod
Som en skrællet Gulerod.
Tænk Dem, Deres Majestæt!
Hvis — da jeg var ung — en Herre
Mine Strømper havde seet,
Ak! nu er det meget værre.

Dronningen.
Slaa Dem kun tiltaals, min kjære!
Fri vil Tornerose være, —
Jeg er glad, hun slig sig ter,
Derved ingen Skade sker:
Snerpet Finhed, det er bare
For Blufærdighed en Snare.

Hofmarskalk von Cirkel (tripper ind).

Gjerne ønsked jeg Besked,
Hvis mit Spørgsmaal ei generer, —
Mon Prinsessen nu spadserer?
Man forgjeves sig besværer
Med at søge hendes Fjed.

Dronningen.

Ikke heller jeg det ved.
Kanske Fred og Lys hun spreder
Der, hvor Nød og Armod græder.
Men, min bedste Hofmarskalk!
De slaar ned her som en Falk,
De er altfor ivrig — spar Dem!

Kunigunda.

Er det Oprør? saa forklar Dem!
Nyheder? saa aabenbar dem!

Hofmarskalken.

Over Livets Hemmelighed
Rigets Vise spekulerte,
Længe de forgjeves stred,
Heftigen de disputerte,
Vandt ei frem et Hanefjed. —
Da nu deres Visdom endte,
Til Prinsessen man sig vendte;
Svar hun gav i samme Stund:
Livets hemmelige Grund
Er at elske . . .

Dronningen.

Brav, min Datter!

Overhofmesterinden.

Hofmandsdraaber! Ei jeg fatter, —

Er et saadant Svar berømmeligt?
Jeg det finder høist usømmeligt!

Hofmarskalken.

Rigets Vise samles her
Forat smykke hendes Naade,
Hun som løste Livets Gaade, —
Se, hun Laurbærkransen bær!

(Kongen kommer med Prinsessen ved Haanden; hun bærer hvid Klædning og en Laurbærkrans om Panden. Efter dem følger vise Mænd og Hoffolk).

Kongen. Jeg takker eder, høistærede vise Mænd, at I har fundet min Datter værdig til at bære denne skjønne Laurbærkrans. Hun er forlegen over den store Æresbevisning; Svaret var jo ganske simpelt. Nei, mit Barn! og tak de vise Mænd!

Tornrose (neier dybt).

Alt for ringe er jeg vist
Til den Krans, som I lod binde.
Liden Sangfugl paa sin Kvist,
Mindste Barn har kunnet finde
Samme Svar, naar Somrens Vinde
Suser gjennem Birk og Linde.
Gud er vis og vi er blinde.

(De vise Mænd bøier sig helt til Jorden og gaar. Mundskjænken træder ind og rækker frem et Diadem, som Kunigunda fæster paa Prinsessens Pande).

Mundskjænken.

Dette Diadem skal stande
Paa Prinsessens ædle Pande,
Rigets Raad det sender her.

Tornrose.

Dette Bud til Svar I bære,
At en Blomst mig vilde være
Lige dyrebar og kjær.
Gaven dog velkommen er.

(Narcissa henter et Baand af Roser og Rubiner, hvormed hun smykker Prinsessen).

Narcissa.

Se Rubinen, hvor den brænder,
Prægtig er dens Straaleglans!
Landets Riddere dig sender
Denne rige Blomsterkrans.

Tornrose.

Gid det Rosenbaand, som binder
Kongens Hus til Mænd og Kvinder,
Til vor kjære Fædrejord,
Maa bestandig staa i Flor!
Sig: jeg haaber og jeg tror,
At de ingen Torne finder.

Lille Susanne (otte Aar gammel, træder frem og kysser Prinsessens Kjole). Mange Tak for Skoene, som Prinsessen var saa snil at give mig.

Tornrose (løfter hende op og kysser hende). Mange Tak for den Glæde, at du ikke fryser paa Fødderne. Glem mig ikke!

Susanne. Aa, Prinsessen kan jeg aldrig glemme, om jeg saa bliver hundrede Aar gammel (gaar).

Levkoi (med et Par Uldstrømper).

Om Undskyldning maa jeg bede!
Skal jeg storle eller græde?

Jeg har Bud fra Mor Kristine,
I hvis Hus du ofte var;
Hun er bange for, at dine
Fødder ingen Strømper har.
Og den gamle Kones Hænder
Dette Par Prinsessen sender.
Ei jeg sige maa fra hvem,
Men hun selv har bundet dem.

Tornrose (kysser Strømperne).

Aa, hvor kjærlig gjort af hende!
Hvilket Svar skal jeg vel sende?
Sig, at her ved denne Fest
Gaver har omkring mig drysset,
Sig, at jeg har Strømpen kysset,
Sig, at hun mig glæded mest.
Jeg er mere arm end hun,
Alt hun gav mig, hvad hun eier;
Ak, mod slig en Gave veier
Kronens Perler daarlig kun.

Kunigunda.

Hvor er Hoffets gode Tone?
Strømper af en Bondekone!

Kongen Fru Overhofmesterinde, det er min Vilje, at Hofdamerne fra imorgen gaar med Uldstrømper i Silkeskoene. Det er meget sundt, og I bør foregaa andre med et godt Exempel. Tornrose! Du har ofte bedet din Moder om at faa spinde paa Ten.

Tornrose. Ja, Fader, det har længe været mit Ønske, men Moder har forbudt det, og hendes Ord maa jeg lyde.

Kongen. Det har havt sine Grunde, men idag fylder

du femten Aar; du er ikke mere et Barn, du kan nu spinde, saameget du vil.

Dronningen. Ikke idag, min Gemal, men imorgen.

Kongen (sagte). Vær tryg, jeg har ladet brænde op alle Tene i hele mit Rige; (høit) Tornrose! Din Moder giver dig Lov at spinde paa den første Ten, du finder. Mundskjænk, jeg haaber, at man idag byder os en bedre Middag end sidst.

Mundskjænken. Deres Majestæt kan stole paa vor underdanige Tjenesteiver, Sam har faaet Besked.

Feen Lysvie (kommer frem og løfter useet af alle sin Valmu).

Arigi dalommer
Søvnen kommer!
Fald nu i Blund,
Leende Mund!
Sov, stille Dal,
Sov, Kongeborg!
Sov, lette Kval,
Sov, Barnesorg!
Hvil dig en Stund,
Rappe Sekund!
Sov, du Aarhundred, som flyver saa tyst,
Sov som en Due ved Rosernes Bryst!

Kongen. Godt, jeg vil sætte mig paa min Trone og vente paa Middagen, — eller rettere Middagsluren; jeg tror, jeg begynder at blive søvnig.

Dronningen (gisper). Der er Torden i Luften.

Kunigunda (gisper). Mine Ligtorne spaar Regn.

Hofmarskalken (gisper). Vi faar Uveir, jeg kjender det i min Ryg.

(Kongen og Dronningen sætter sig paa sine Troner, og hele Hoffet stiller sig i Grupper omkring dem. Alle — undtagen Tilskuerne — begynder at nikke).

Tornrose.

Fader sagde: „Barnets Kaar
Fra idag du skal forlade."
Er det kun i Barndoms Aar,
Taaren i vort Øie staar?
Er de store altid glade?

Narcissa.

O, din Ungdom, som er nær,
Den er fager, frisk og skjær!
Du er elsket, holdt i Ære. . . .

Tornrose.

Blir da Veien aldrig svær?
Skal jeg aldrig Smerten bære?

Narcissa.

Alting maa man ei begjære.
Skyfri Barnets Morgen er.
Paa de unges Himmel stige
Rosenrøde, underlige
Sommerskyer. Glimt man ser —
Dog, jeg vil ei mere sige.
(Hun gisper).
Ak, undskyld mig . . .

Tornrose (smilende).
Aa, jeg be'r!

(Hun betragter opmerksomt det røde Forhæng. Alle de øvrige

sover efterhaanden ind, i den Stilling, hvori de staar eller sidder. Overkokken kommer, trækkende den sovende Sam efter Øret).

Kongen (sovende). Kokken er sveden . . . Kyllingen . . . skal hænges.

Kokken (til Sam). Der hører du: Kongen siger, at du skal hænges. Hvad gaar der af hele Slottet idag? Jeg kommer ind i Kjøkkenet, der sover Kokkepigerne ved sine Gryder, Stegen sover paa Spiddet; Sleven gisper i Gryden. Jeg gaar ind i Stalden; Kuskene snorker, Hestene rører sig ikke. Jeg klyver ind i Hønsehuset; Gjætersken sover paa Tærskelen, Hanen nikker paa Vaglen. Den kongelige Garde sover over sine Geværer. Kommando-Ordet er sovnet paa Oberstens Læber. Og hvad ser jeg? Her sover Kongen og Dronningen og hele Hoffet Uskyldighedens Søvn. Det er bare Prinsessen, som er vaagen. Ydmygste Tjener! (gisper).

Tornrose.

Mesterkok! men sig mig dog,
Sig mig, hvorfor sover alle?
Ja, hans egne Øienlaag
Holder ogsaa paa at falde!

Kokken. Jeg? Aa, eders Høihed! Jeg er saa munter som en flaaet Aal. (Gisper). Det er Sams Skyld altsammen (ruster den sovende Sam). Jeg skal lære dig, din Ladhans, at sovne i Tjenesten. (Han løfter sin Haand til en Øreflig, men sovner i denne Stilling).

Tornrose.

Ogsaa han! Jeg er alene
I en Drømmeverden her.
Men det røde Tæppe der,
Hvortil kan vel dette tjene?

(Hun drager Forhænget tilside, og man ser Feen Mørkøie spindende paa en Ten).

Mørkøies Spindevise.

Jeg spinder paa Tenen kun Sorgen og Nøden,
Kun Sorgen og Nøden.
Min Traad den er tvunden af Natten og Døden,
Af Natten og Døden,
Men Timerne skride,
Og Traadene glide,
De snor sig i Mørket ved Menneskets Side.

Tornrose.

Hvilken Stemme, dyb og streng!

Feen Lysøie (kommer frem bag hende og rækker hende Valmuen).

Denne Blomst ved Hjertet hæng!

Tornrose.

Hvorfor det?

Lysøie.

Min Bøn du høre!

Tornrose.

Blomsten kan ei Skade gjøre.
(Hun fæster Valmuen ved sit Bryst).

Mørkøie (synger).

Du fagreste Terne i Konningens Sale,
I Konningens Sale!
Se Liljerne spinder i Eng og i Dale,
I Eng og i Dale!
Kom, lær dig at spinde,
Du Lykken skal finde!
Kom, vaarlige Rose! Hver Torn skal forsvinde!

Tornrose.

I min Barndom dog jeg hørte,
Dalens Lilje aldrig spandt; —
Morsomt var det, det er sandt,
Om jeg lidt ved Tenen rørte.

Mørkøie.

Kunsten sikkert let du fandt!

Tornrose (bytter Plads med Mørkøie, tager Tenen, spinder og synger).

Hvor blødt og hvor villig dog Traadene rinde,
Hvor villig de rinde!
Ak! kunde for evigt jeg Sorgerne binde,
Ja Sorgerne binde!
Og Solskinnet sprede
Til alle, som græde,
Til alle, som venter i Taarer . . .
Au, — et Stik! min Finger brænder! —

Mørkøie (høit og strengt).

Hvad jeg spaaet har, det hænder.
Skjebnens Domme ingen vender.
(Mørkøie forsvinder).

Tornrose (slumrer sagte ind).

O, det var saa skjønt at tænke,
Alle havde Lykken fat.
Glad jeg Livet vilde skjænke . . .
Sol og Vaar, god Nat! . . . God Nat!

Lysøie (fortsætter Spindevisen).

Ak, kunde for evigt du Sorgerne binde!
Ja Sorgerne binde!
Og Solskinnet sprede
Til alle, som græde,
Til alle, som venter i Taarer sin Glæde!

Tredje Afdeling: Prins Florestan.

I.

(Her optræder nogle nye Personer: Prinsen, Barbra, Dorina og gamle Susanne. Hundrede Aar er forløbne. Man ser en grøn Plads med en Græsbænk. Lige foran er et stort, høit og blomstrende Gjærde af Tornroser. Der hænger nogle Prinser i Gjærdet, men man kan ikke se dem for de grønne Blade.)

Dorina (en Bondegjente vander Roserne og synger).

O kunde som et Rosenblad
I Vaarens Lund jeg gynge,
O, kunde jeg, bestandig glad,
Som Skovens Fugle synge, —
Da vugged jeg i svale Vind,
Og Taarer skulde ei mit Kind
Og mine Tanker tynge.

Aa, hvor Guds Verden er deilig saa tidlig paa Vaaren. Kjære Roser! Jeg kan ikke lade være at vande jer, skjønt Mor ikke synes om jer. Vox, mit Rosengjærde! Vox høit som et Bjerg! Din Mage findes ikke i hele Verden, det har Prins Aladdin sagt. Han forstod sig paa Roser, han. Det var Skade, at han reiste iforgaars. Han vilde vel søge Prinsesse Tornrose, han, som de andre. Skulde han bryde sig om en Bondegjente? Nei, en Prinsesse, det er noget andet, om hun ogsaa har været død og fortryllet i undrede Aar.

(Mor Barbra kommer ind med en Malkebøtte i Haanden).

Barbra. Staar du her, din dovne Gjente, og vander de dumme Roser? Har jeg ikke sagt dig saa mange Gange, at Tornroser bare er til Fordærv?

Dorina. Hvorfor det, Mo'r?

Barbra. Fordi de stikker. Og hvad duer de til? Hverken til at koges eller steges, de duer ikke engang til Grisemad. Næste Gang Grevens Forvalter kommer hid, skal jeg bede ham hugge ned hele Skrabet.

Dorina. Men, kjære Mo'r! Folket siger jo, at der bag Gjærdet ligger et fortryllet Slot.

Barbra. Folket prater Dumheder.

Dorina. Gamle Susanne, din Faders Farmor, siger det samme.

Barbra. Hun er hundrede og otte Aar gammel og gaar i Barndom.

Dorina. Men hun har jo selv seet Prinsesse Tornrose. Hun har tidt fortalt, at Prinsessen en Dag, hun spadserede i Parken, klædte af sig sine egne Sko og gav dem til Susanne, som dengang var otte Aar gammel.

Barbra. Naa, hvad saa? Det var dengang det. Pas paa her, mens jeg malker Kjørene, at der ikke igjen kommer en gal Prins og hænger sig i Gjærdet. Svarte-Pus tvætter sig, det betyder flere Fremmede. (Hun gaar).

Dorina (alene). Hænger sig, siger Mo'r Barbra? O,

du skjønne Prins Aladdin, før noget saa grusomt skulde hænde dig — nei tusend Gange heller (græder) vilde jeg se dig gift med en hundredaarig Prinsesse. (Man hører et Jagthorn). Kan det være Aladdin? Nei, det er en fremmed Herre.

Prins Florestan (kommer).

Sig mig du, min vakre Terne!
Bærer ikke Veien her
Frem til Slottet? Er det nær
Eller endnu i det fjerne?

Dorina.

Hvilket Slot?

Florestan.

Du vil ei gjerne
Ud med Sproget. Naa bekjend,
At Prinsessen, lig en Stjerne,
Svøbt i Skyer over end!
Hvor lyksalig blir ei den,
Som faar hende Haanden række
Og den fagre Kvinde vække
Efter hundred Aar igjen!

Dorina.

Er min Herre Prins?

Florestan.

Det er jeg.
Og Prinsessen har jeg kjær.

Dorina.

Vær forsigtig, Prins! det be'r jeg!
Sagen saare farlig er.
Feerne bor ganske nær.

Det er dem, som voldte Sorgen
Og fortrylled Kongeborgen;
Tornerose sover der.
Torne over Slottet dække,
Prinser kommer forat vække,
Kan ei over Gjærdet række . . .

Barbra (kommer).

Naa, se der, hvad sagde jeg?
Atter en, som Nakken bryder!
Helt om, Herre! De fortryder,
Hvis mit Raad De ikke lyder, —
Gaa ei Dødens sikre Vei!

Florestan.

Farer Ingenting betyder!
Rædsler rokker ikke mig!

Barbra.

Er min Herre, som jeg aner,
Ogsaa Prins, saa hør mit Raad:
Øv ei slig en Galmandsdaad!

Florestan.

Mig en lønlig Stemme maner:
Gjennem Gjærdet Vei jeg baner.

Barbra.

Prins! aa vær ei vild og kaad!
Hør mig! vær om Livet var!
Det blev ynkeligen røvet
Fra hver Prins, som dristig har
Over Gjærdets Torne kløvet;
Deres Død var styg og snar.

(Fører Prinsen til Gjærdet og peger paa en af de døde Prinser.)

Denne her omsonst har prøvet, —
Kjendte I Prins Soliman?
Han har hængt her længe, han.
I bli'r nok kurert af Skrækken!
(Peger paa en anden af Prinserne.)
Se Prins Mirsa! — i hans Ryg
Hvepsen stak ham, stor og styg,
Saa at han blev dræbt paa Flækken.
(Peger paa en tredje.)
Han til venstre som en Myg —

Dorina.

Aladdin! (Springer bort).

Barbra.

Ja, saadan hed han!
Ham jeg og forgjeves bad;
Overmodig, ung og glad
Troed han, at Sverdet bed, han!
Som en Myg bag Gjærdets Blad
Ynkeligen Døden led han;
Thi en Kjæmpe-Edderkop
Tæt sig snoed om hans Krop.
Herre, hør mig! sig nu stop!

Florestan.

Troldene skal ei mig skrække,
Om de saa var dobbelt fræk.
Tornerose har jeg kjær,
Tornerose jeg begjær,
Tornerose vil jeg vække.
Hende jeg i Hjertet bær;
Og mit Haab skal intet svække;
Troldomsmagten skal jeg knække.

Barbra.

Det er tappert sagt, det der!
Prins, han splittergal jo er!

Hvis af hans Fornuft en Gnist er
Endnu, Herre, i Behold,
Og han nødig Livet mister, —
Hør mig: Der er ingen Trold.
Det er Væv og Kjærringprat,
Eventyr og Skrøner bare.
Har en hørt saa desperat,
At en Middagslur skal vare
Hundred Aar? — kan sligt gaa an?
Men en ganske sikkert kan
Hænge sig, min gode Mand!
Slig en Skjebne faar nok han.

Florestan.

Tornerose! Elskte Kvinde!
Er den gamles Tale sand?
Skal jeg aldrig Maalet finde?

Barbra.

Skrøbelig er hans Forstand!

(Den hundredaarige Susanne kommer; hun er krumbøiet og luder over sin Krykke.)

Susanne.

Lever endnu en, som kunde
Nævne Tornerøses Navn?

Barbra.

Kjære Mor! nei, ingenlunde!
Søg jer Hyttes lune Havn!

Florestan.

Kanske I Prinsessen kjender?

Susanne.

Hundred Aar med Stræv og Savn
Fured Pande, Kind og Hænder,

Men om Gud mig straffe vil,
Lægge et Aarhundred til,
Før jeg finder Gravens Gjemme,
Aldrig kan jeg dog forglemme
Torneroses kjære Stemme,
Og hvor øm og god hun var.
(Hun fremviser et Par guldsømmede Sko.)
Hun har baaret dette Par,
Hendes fine Fod dem traadte:
Mig hun gav dem, og hun maatte
Traske hjem med Foden bar.
Ser du? — Endnu jeg dem har.
Lær af mig, den gamle Kvinde:
Ædel Handling ei forgaar,
Kjærlighedens Frø du finde
Kan igjen om hundred Aar;
Op af Tidens Sne det staar,
Blomstrer i det varme Minde.

Florestan.

Gamle, Tak! — Nu freidigt Mod!
Frygt skal ei min Barm besnære!
Frem af Skeden, Klinge god!
Nu vi vover Liv og Blod
For det dyreste Klenod:
Kvindeskjønhed, Manddoms Ære!
(Han drager sit Sverd og hugger ind paa Rosengjærdet.)

Barbra.

Jeg saa mangen vild Krabat,
Som sit Liv paa Spil har sat;
Ingen dog saa desperat
Rendte Hovedet mod Væggen. . .

Florestan.

Muren brister under Eggen!
(Han bryder gjennem Gjærdet og forsvinder.)

Barbra (forbauset). Jeg tror, han hug sig tvært igjennem. Naa, det var ingen Kunst. Jeg sagde jo, at det bare var Snak med det fortryllede Slot.

Susanne.

Stive Torn sig maatte bøie,
Magtløs er den mørke Fe;
Gud ske Lov, mit gamle Øie
Fik se dette Under ske.
Slut er hundredaarig Ve,
Og Susanne skal faa se
End sin Barndoms Engel le.

Dorina (springer ind; jublende). Mor, Mor! Under over alle Undere! Jeg gik i Skoven og græd over den stakkels Prins Aladdin, som den nedrige Edderkop spandt ind i sit Næt. Da mødte jeg en straalende Fe med Krone paa Hovedet. „Græd ikke," sagde hun, „jeg er Feen Lysøie; jeg forkynder dig en stor Glæde. De hundrede Aar er forbi idag Klokken tolv præcis. Fortryllelsen er brudt, Gjærdet stænger ikke mere Veien til Slottet. Tornrose venter sin Befrier, alle de døde Prinser skal igjen vækkes tillive." „Prins Aladdin ogsaa?" spurgte jeg. „Ja, Prins Aladdin ogsaa," sagde hun. Aa, hvor jeg er glad! Nu vil jeg synge igjen:

Jeg ved en Ven, som jeg har kjær,
Naar Duggens Perler gynge;
Jeg tør ei sige, hvem han er,
Det kan hans Hjerte tynge.
Han er en Furu mørk og stor,
Og jeg en Birk, hvor Fuglekor
Med spæde Røster synge.

II.

(Et Værelse i det kongelige Slot, det samme som i første Afdeling. Det er ganske mørkt. Man hører to Stemmer tale.)

Første Stemme. Her staar jeg i det forgangnes Nat. Efter hundrede Aars Forløb er jeg kommen tilbage til dette Slot og finder det, som da jeg forlod det. Alt er mørkt, alt er tyst, alt er dødt. Selv Mindet om en Konge, der vovede at trodse min Magt, er sluknet blandt Menneskene. Men jeg lever. Jeg bærer Bud fra den dunkle Skjebne, og Natten, som opsluger alt levende, formaar intet mod mig. Jeg er udødelig.

Anden Stemme. Udødelig, men ikke alene!

Første Stemme. Røst, hvem er du?

Anden Stemme. Røst, hvem er du?

Første Stemme. Jeg er Mørkøie.

Anden Stemme. Jeg er Lysøie.

Mørkøie. Hvad vil du? Ved du ikke, at jeg dræber det, som kommer mig nær?

Lysøie. Ved du ikke, at jeg skjænker Liv til det, som du har givet Døden?

Mørkøie. Det formaar du ikke. Døden er mægtigere end Livet.

Lysøie. Du tager feil, stolte Fe! Livet er mægtigere end Døden.

Mørkøie. Tomme Ord! Her er alle døde!

Lysøie. Nei, de sover.

Mørkøie. Den lange Søvn!

Lysøie. Lys! (Det bliver strax lyst, og man ser Kongen, Dronningen og Hoffet sovende i samme Stilling som før, men alle bedækkede med tykt Støv og Spindelvæv.)

Mørkøie. Spøgeri! Blændverk! Ha, dumdristige! ved du ikke, at dette er imod Naturens Love! Det vorde Nat! (Det mørkner paanyt.)

Lysøie. Mørkøie, jeg ved, at du er uforsonlig. Men hvis du slaar op i Skjebnens Bog — syvende Side tilhøire — vil du finde, at Prinsesse Tornrose og alle Slottets Indvaanere skal vaagne til Liv igjen, saafremt en ung Ridder, en Time efterat de hundrede Aar er forløbne, vover sit Liv og vækker Prinsessen med et Kys paa Panden.

Mørkøie. Du har Ret! Jeg har glemt denne Spaadom. Men Timen er snart forbi! der vil ingen komme.

Lysøie. Hvem ved?

Mørkøie. Der mangler blot fem Minutter.

Lysøie. Ve, om her ingen kommer! Om al min Omsorg og al min Kjærlighed var spildt!

Mørkøie. Ser du nu, Daare! at den mægtige Skjebne endnu engang gjækker dine Beregninger! Nu fattes blot fire Minutter.

Lysøie.

O, hvor længe skal vi vente?
Skynd dig, skynd dig, ubekjendte,
Som til Redning Himlen sendte!

Hastig farer Tiden hen.
Skynd dig! Hvis ei flux du kommer,
Er af Torneroses Sommer
Kun en visnet Knop igjen.

Mørkøie (spottende).

Spar kun dine Ord, min Ven!

Lysøie.

Ak Minutterne har Vinger.
Lys!

(Det lysner, man hører Larm udenfor.)

Lysøie.

Nu er vor Redning nær!
Sverdet imod Muren klinger. . .

Mørkøie.

Endnu ei han kommen er.

Lysøie.

Skynd dig! Skynd dig!

Mørkøie.

Alt er slut.

Lysøie.

Endnu mangler et Minut.

(Feerne gaar tilside; Prins Florestan styrter ind og stanser et Øieblik tvivlende.)

Florestan.

Hvad er dette? Alle blunder!
Hvor er hun, mod hvem jeg stunder?
Tornerose, svar, o svar!

(Han gaar hen til det røde Forhæng og skyder det tilside; man ser Tornrose sovende ved Tenen.)

Florestan.

Hun en himmelsk Skjønhed har,
Er det ei et Syn? — Jeg drømmer!

Mørkøie (fra Siden).

Øieblikket han forsømmer.

Lysøie (fra Siden).

Endnu tredive Sekunder!

Florestan.

O, du Deiligheds Vidunder,
Ei jeg vover vække dig!

Mørkøie.

Seier! Han forglemmer sig!

Lysøie.

O, Sekunder, dvæler, dvæler!

Florestan.

Jeg paa hendes Pande let
Trykker Kysset, mens jeg knæler;
Bort jeg aander Søvnens Net.

(Han kysser Tornrose paa Panden. Hun slaar sine Øine op.)

Mørkøie.

Ve mig, Dødens Lænker briste,
Lyset seirer, Natten flyr. . .

Lysøie.

O, hav Tak, du allersidste
Livssekund! Du var os dyr.

(Begge Feer forsvinder.)

Tornrose (vaagnende).
O, kunde for evig jeg Sorgerne binde
Og Solskinnet sprede . . .
Hvem er du?

Florestan.
O Rosenknop!
Kun en fremmed, som dig vakte,
Som sin bedste Glæde smagte,
Da du slog dit Øie op;
Nu kan Mørket intet magte!

Tornrose.
Tenen gav mig nok et Stik; —
Saaret var ei af de svære;
Slig en Rift er let at bære!
Siden tror jeg, at jeg fik
Mig en Lur et Øieblik. —
Sig mig, kan det Middag være?

Florestan.
Svar mig først: Hvorlænge, kjære!
Har dit Øie været lukt?

Tornrose.
Aa, min Søvn har vist forbrugt
Et Kvarter, ja kanske tvende;
Sødt jeg sov og drømte smukt.

Florestan (sagte).
Ei hun aner Tidens Flugt;
Hundred Aar ei ælded hende!
(høit).
Tør jeg nævne Navn og Stand?
Hør mig, ædleste Fyrstinde!
Jeg kom hid din Haand at vinde,
Og jeg er Prins Florestan.

Tornrose.

Sligt en Spøg kun være kan!
Skulde du, en Riddersmand,
Have mig til Hustru kaaret?
Nys forlod jeg Barndomsaaret!

Florestan.

Du en Alder har saa stor
Som min Tip- Tipoldemor,
Om hun vandrede paa Jord.
(sagte.)
Stop! — Nu løber Munden over!

Tornrose.

Flórestan! Forvist jeg tror,
At jeg drømmer; Alle sover.

Florestan.

Nei, giv Agt, de vaagner alle!

(Kongen og alle de andre vaagner, den ene efter den anden.)

Kongen.

Kyllingsteg!

Dronningen.

En lummer Dag!

Kunigunda.

Det var vist et Tordenbrag.

Hofmarskalken.

Ja, en Sten jeg kjender falde
Fra min Skulder, med Forlov.

Levkoi.

Blunded jeg?

Narcissa.

Jeg tror, jeg sov!

Kunigunda.

Midt paa Dag? Den Feil var grov,
Har I alle mistet Sansen?

Hofmarskalken.

Se paa mig! — Jeg holdt Balansen!

Mundskjænken.

Heldigvis saa har vi Sam.

Kokken.

Hvor er Sam? — Der har vi ham!
Har vel nogen seet værre?
Droget sover! Ja, saa Skam!
Som en Sten! Nei, det er frækt;
Jeg skal lære dig, din Knegt!

(Han giver Sam den Ørefig, som har ventet i hundrede Aar. Sam har i de hundrede Aar faaet langt Skjeg.)

Sam (vaagner).

Det var snilt, I vækked, Herre!
(Kjender paa Hagen.)
Jeg har Pigger som et Svin.

Kokken.

Passer vakkert, Gutten min!

Sam.

Jamænd kan jeg Børster reise!
Det var dog en artig Lur.

Kongen.

Sam, ja nu kan stolt du kneise.
Skjegget staar jo som en Mur.

Sam (hopper af Glæde).

Det er prægtigt! — Skjeg jeg har!
Nu er jeg en voxen Kar.
Hei, Hurra! Nu skal jeg staa mig!
Nu tør ingen mere slaa mig,
Og saa faar jeg bedre Løn!
Sig: er Skjeggets Farve skjøn?

Kongen.

Sort som Ibenholt, min Søn!

Kokken.

Skjegget sort og Tanken grøn.

(Barbra, Dorina og Susanne kommer.)

Dorina. Kom og se, Mor! Dette Slottet er rigtig fortryllet. Derude paa Pladsen springer Folk, Heste og Hunde om hverandre. Alle Prinserne lever, og her er en lyslevende Konge med sit allernaadigste lyslevende Hof. Naa, hvad siger I nu, Mor?

Barbra. Hvad jeg siger, dumme Gjente? Er det ikke det, jeg altid har sagt? Ja, vist er her Troldom; man maa jo være dum som en Hest, for ikke at forstaa et saa soleklart Hexeri. Ydmygste Tjenerinde, naadige Herr Konge! Eders Majestæt har taget sig en lang Lur; jeg haaber, at Eders Majestæt nu er rigtig udsovet.

Kongen. Hvad er det, Konen snakker om?

Kunigunda. Det er simple Folk, Deres Majestæt; Deres Toillet er høist gammeldags.

Barbra. Fruen er gammeldags. Fruen er klædt, som Stik og Brug var for hundrede Aar siden i min Fars Farmors Tid.

Kunigunda. Hvad for noget? Gammeldags? Understaar hun sig at sige, at jeg er gammeldags?

Barbra. Netop De! Maa man ikke være gammeldags, naar man har sovet i hundrede Aar?

Kunigunda.

Hjælp! Jeg daaner!

Dronningen.

Hundred Aar?

Sam.

Skjegget er ei fra igaar.

Kongen.

Ei jeg Sagen ret forstaar . . .

Susanne (viser de guldsømmede Sko).

Imod Himlens store Under
Ere Jordelivets Stunder
Som de flygtige Sekunder;
Et Aarhundred er tilslut
Som det hastige Minut.
Jeg, som stolprer her ved Staven,
Over hundred Aar, mod Graven,
Var et Barn, da dette Par

(viser Skoene)

Mig Prinsessen kjærlig rakte.

Kunigunda.

Nys, da Dammens Vand jeg smagte . . .

Dronningen.

Ja, det ganske nylig var.

Susanne.

Priset være Gud, som har
Villet naadigen tilstede
Mig at gjense Barndoms Glæde,
Glad jeg skal i Graven træde.

(Hun gaar hen til Tornrose, som imidlertid har talt med Florestan, og kysser hendes Kjole; Tornrose betragter hende en Stund forundret, endelig kjender hun hende igjen.)

Tornrose.

Du er gammel, krum og træt,
Jeg er ung og frisk og let.
Sig, hvis du en Grund kan finde:
Hvi er jeg saa ung, Veninde?

Susanne.

For dit Hjertes Skyld. Du faar
Ogsaa engang hvide Haar.
Konge, hør en gammel Kvinde:
Florestan din Datter giv!
Han har reddet hendes Liv,
Han Prinsessens Haand fortjener.

Florestan.

Lad mig faa dit Barn til Viv.

Kongen.

Gjerne eder jeg forener, —
Hør dog først, hvad Mama mener . . .

Dronningen.

Mama svarer ja, hvis han
Er en ædel Riddersmand.

Tornrose.

O, det er Prins Florestan.
Liv for Liv!

Kongen.

Nei se, hun retter
Sig saa vakkert efter Mor.
Hendes Lydighed er stor, —
Dennegang jeg Grunden gjætter.
Naa, jeg haaber, Prins! I sætter
Lige høit den Brud, I faar,
Skjønt idag hun netop naar
Hundrede og femten Aar.
Thi naar Sjæl til Sjæl sig binder,
Tiden har kun lidt at sige,
Kjærlighedens Strøm jo rinder
Ind i Evighedens Rige;
Hundred Aar som Draaber svinder.

(Feen Lysøie kommer.)

Der er Gudmor! Syng os du,
Ædle Fe! en vakker Vise,
Thi det Par, vi skuer nu:
Barnesind og mandig Hu,
Kan vi ei tilfulde prise.

(Alle lykønsker de forlovede).

Lysøie (i Baggrunden, med Tenen i Haanden, synger.)

Jeg spinder en Guldtraad fra Feernes Rige,
Fra Feernes Rige
Og Traaden har ikke paa Jorden sin Lige,
Paa Jorden sin Lige.

Af Nat er den runden,
Af Sol er den tvunden,
Mens Seklerne drømmer sin Drøm i Sekunden.

Alle (stemmer i med).

Vi spinder, vi spinder den smilende Lykke,
Den smilende Lykke,
Som Feernes Yndling bestandig skal smykke,
Bestandig skal smykke;
At Fryd hun kan sprede
Til alle, som græde,
Til alle, som venter i Taarer sin Glæde.

~~308. IX. 40.~~

Sv. barnlitt. 3.

Topelius

KANSALLISKIRJASTO-KANSALLISKOKOELMA

120 102 1663

Bikku Matti.